

Kadernota 2026 - 2029

INHOUDSOPGAVE

Leeswijzer	4
Inleiding.....	5
Kaderstelling op de exploitatie - Meerjarenperspectief 2026-2029	6
Toelichting kaderstelling op de exploitatie.....	6
Aangevraagde middelen voor 2026 e.v. voor nieuw beleid	7
Aanvullende dekkingsbronnen voor een sluitende begroting	11
Eindconclusie gepresenteerd meerjarenperspectief 2026 – 2029	18
Kaderstelling op de Investerings en schuldquote	19
Toelichting kaderstelling op de investeringen en schuldquote	19
Investeringsplafond	21
Investeringsplanning.....	22
Investeringsplanning ten opzichte van investeringsplafond	24
Overige uitgangspunten begroting 2026	26
Bijlagen.....	28
Bijlage 1 Meerjaren Investeringsplanning 2026 - 2029	28
Bijlage 2 Aangevraagde middelen 2026 e.v. voor nieuw beleid - niet gehonoreerd ..	33
Bijlage 3 Bezuinigingsopties - niet doorgevoerd.....	36

LEESWIJZER

De Kadernota 2026 is het eerste product dat vorm geeft aan het begrotingsjaar 2026 en verder. Woerden kent wat betreft de Planning & Control cyclus in een begrotingsjaar de volgende producten:

- a. Kadernota met daarin de Kaderstelling voor de meerjarenbegroting 2026-2029
- b. Begroting incl. meerjarenperspectief (autorisatie budgetten en investeringskredieten en afspraken over resultaten)
- c. Voorjaarsrapportage (financiële en beleidsmatige ontwikkelingen in het lopende begrotingsjaar tot en met april).
- d. Najaarsrapportage (financiële en beleidsmatige ontwikkelingen in het lopende begrotingsjaar tot en met augustus).
- e. Jaarrekening (financiële en beleidsmatige verantwoording na afloop van het begrotingsjaar).

In dit document worden de uitgangspunten voor het opstellen van de begroting 2026 ter besluitvorming voorgelegd. Net als bij de Kadernota 2025 heeft het college hierin zo goed mogelijk geprobeerd aan te geven welke keuzes gemaakt zijn, zodat hier in de raad het debat over gevoerd kan worden. Het startpunt van de kadernota is de Meerjarenraming 2026-2028 van de in november 2024 vastgestelde begroting 2025. Na vaststelling van de begroting zijn er door de gemeenteraad een aantal besluiten genomen met financiële doorwerking in de jaren 2026 en verder. Ook zijn er aanpassingen geweest van de algemene uitkering middels de september- en decembercirculaire 2024. Als laatste worden de effecten van de Voorjaarsrapportage 2025 ook in het financiële perspectief verwerkt. Bij het opstellen van deze kadernota waren de financiële effecten van de meicirculaire 2025 nog niet bekend. Over de gevolgen van de meicirculaire, met daarin de informatie over de Algemene Uitkering die wij krijgen van het rijk, zal zo snel als mogelijk een raadsinformatiebrief worden opgesteld.

Het hoofdstuk 'Kaderstelling op de exploitatie' is het financieel gedreven hoofdstuk waarbij het Meerjarenperspectief wordt doorgerekend en conclusies worden getrokken. Ook staat in dit hoofdstuk welke stappen nog gezet zullen worden om tot een sluitende meerjarenbegroting te komen. Belangrijk onderdeel hiervan zijn nu ook de bezuinigingsvoorstellen die gedaan worden.

Het hoofdstuk 'Kaderstelling op de Investerings en schuldquote bevat een beschouwing over de ontwikkeling van de schuldquote. Er wordt ingegaan op beheersing van de schuldenlast door kapitaalsintensieve ontwikkelingen opnieuw te prioriteren en op deze manier uitvoering te geven aan het vastgestelde investeringsplafond. Hieruit volgen de keuze welke investeringen gepland kunnen worden.

Als laatste worden de overige financiële uitgangspunten toegelicht die bij het opstellen van de Begroting 2026–2029 gehanteerd zullen worden.

In de bijlages zijn achtereenvolgens opgenomen:

- Meerjaren Investeringsplanning 2026-2029
- Aangevraagde middelen 2026 voor nieuw beleid - niet gehonoreerd
- Bezuinigingsopties - niet doorgevoerd

INLEIDING

Voor u ligt de Kadernota 2026 van de gemeente Woerden. Bij de start van het proces om tot deze Kadernota te komen was nog sprake van een groot 'ravijn' vanaf 2026. Met die insteek is het college begin dit jaar aan de slag gegaan om zo veel mogelijk bezuinigingsopties op tafel te krijgen.

De afgelopen tijd zijn de financiële gevolgen van het 'ravijnjaar' uitvoerig onderwerp van gesprek geweest in de politiek. In de voorjaarsnota van het rijk is aan dit signaal gelukkig gehoor gegeven en zijn aanvullende middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten, met name voor 2026 en 2027. Maar dit is nog lang niet genoeg om het gehele tekort te dekken. Tegelijkertijd ontstond er door afspraken tussen Rijk en gemeenten ook ruimte om een deel van de Algemene Reserve, onder voorwaarden, in te zetten om de begroting sluitend te krijgen. Dit maakte dat de uiteindelijke bezuinigingsopgave gelukkig lager is uitgekomen dan waar we in eerste instantie vanuit gingen. Hierbij zijn de financiële consequenties overigens nog niet volledig in beeld, omdat de gevolgen van de Meicirculaire 2025 op het moment van verschijnen van deze Kadernota nog niet doorgerekend zijn. Ook bijvoorbeeld de gevolgen van indexaties worden pas in de Begroting zichtbaar.

Het college is tevreden dat het gelukt is om hiermee een Kadernota te presenteren die sluitend is voor de jaren 2026 en 2027. Hierbij is het gelukt om de OZB behoudens de reguliere indexatie niet verder te verhogen en geen onomkeerbare besluiten te nemen. Er wordt ruimte geboden om de Algemene Reserve in te zetten voor het structurele begrotingssaldo. Deze gebruiken we slechts gedeeltelijk om deze Kadernota sluitend te krijgen. Tegelijkertijd beseft het college dat in deze Kadernota ook pijnlijke maatregelen worden voorgesteld. Hieraan ontkomen we niet, omdat we financieel gezond willen blijven.

Voor een deel zijn de bezuinigingsmaatregelen al concreet ingevuld, maar gedeeltelijk moeten we ze ook nog concreter maken in de Begroting 2026. Bezuinigingsmaatregelen om de begroting sluitend te krijgen, zorgen op termijn ook voor minder druk op de ambtelijke organisatie.

In de Kadernota en Begroting 2025 zijn belangrijke keuzes gemaakt om de schuldpositie van de gemeente binnen aanvaardbare grenzen te houden. Dit betekent dat een aantal gewenste investeringen om financiële redenen niet langer houdbaar waren en daarom geschrapt zijn. Gelukkig zien we het effect van deze maatregel in de financiële kengetallen. Conform de methodiek van Investerings in Balans liggen in deze Kadernota's ook weer keuzes voor over welke investeringen wél en welke niet door kunnen gaan.

Deze Kadernota geeft dus meer inhoud en duidelijkheid over bovengenoemde ontwikkelingen en vanzelfsprekend kaderstelling voor het opstellen van de begroting 2026-2029. De belangrijkste kaders die daarbij gehanteerd worden zijn:

1. Richting geven aan een sluitende meerjarenbegroting.
2. Beheersing van de schuld en de schuldquote.
3. Ambities van de organisatie baseren op de beschikbare ambtelijke capaciteit.

Met deze Kadernota 2026 hoopt het college het goede debat te kunnen voeren met de raad over de keuzes die wij als gemeente willen maken voor 2026 en verder.

KADERSTELLING OP DE EXPLOITATIE - MEERJAREN-PERSPECTIEF 2026-2029

TOELICHTING KADERSTELLING OP DE EXPLOITATIE

In de komende tabellen met bijbehorende toelichting wordt het actuele meerjarenperspectief 2026 – 2029 in stappen opgebouwd, startend met de vastgestelde Meerjarenbegroting 2025 – 2028. Deze sloot in het eerste jaar (2025) met positief saldo. De latere jaarschijven (2026-2028) waren door de gevolgen van het zogeheten ravijnjaar 2026 negatief.

Vervolgens zijn de bijstellingen uit de voorjaarsrapportage 2025, met daarbij ook de gevolgen voor de latere jaren, opgenomen. Daarnaast zijn - indicatief - de effecten van de Voorjaarsnota van het Rijk vertaald naar onze begroting. Tezamen leidt dit tot het volgende financiële eerste beeld voor de jaren 2026-2029.

Omschrijving (+/+ = voordelig, -/- is nadelig) (Bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Begrotingssaldo 2025 - 2028	-6.256	-5.870	-6.741	-6.471
Amendementen Begroting 2025	-25	-25	-25	-25
Raadbesluiten				
Begrotingssaldo vóór Voorjaarsrapportage 2025	-6.281	-5.895	-6.766	-6.496
Subtotaal gehonoreerde aanvragen voorjaarsrapportage (*)	-1.000	-1.129	-1.334	-1.334
Begrotingssaldo ná Voorjaarsrapportage 2025	-7.281	-7.024	-8.100	-7.830
Voorjaarsnota Rijk (N.b.: inschattingen!)				
Voorjaarsnota 2025 Rijk - Demping terugval gemeentefonds	1.000	1.055	1.030	1.035
Voorjaarsnota 2025 Rijk - Tekort jeugdzorg 50% rekening rijk (Commissie Van Ark)	1.035	1.035	1.035	1.035
Voorjaarsnota 2025 Rijk - Groeipad maatregelen hervormingsagenda	1.245	1.120	0	0
Voorjaarsnota 2025 Rijk - Eigen bijdrage Jeugdzorg	0	0	-650	-650
Voorjaarsnota 2025 Rijk - Sturen op trajectduur jeugdzorg	0	0	-170	-170
Voorjaarsnota 2025 Rijk - Indexeren opbrengst hervormingsagenda	0	0	-1.268	-1.268
Subtotaal effect Voorjaarsnota Rijk (inschatting)	3.280	3.210	-23	-18
Saldo Voorjaarsrapportage inclusief inschatting extra middelen uit Voorjaarsnota Rijk	-4.001	-3.814	-8.123	-7.848

De bedragen die wij aanvullend inrekenen vanuit de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk zijn gebaseerd op de totale bedragen zoals deze door het Rijk zijn gepubliceerd en o.b.v. inwonertal is een globale vertaling gemaakt naar bedragen voor Woerden. Het volledige effect hiervan wordt zichtbaar in de meicirculaire en wordt dan verwerkt in de Begroting 2026. Hierbij wordt dan ook bekeken welke taakstellingen er voortvloeien uit bijvoorbeeld de invoering van een Eigen bijdrage jeugdzorg, sturen op trajectduur jeugdzorg en het indexeren voor de opbrengst hervormingsagenda.

AANGEVRAAGDE MIDDELEN VOOR 2026 E.V. VOOR NIEUW BELEID

Omschrijving (+/+ = voordelig, -/- is nadelig) (Bedragen x € 1.000)	Progr. Taak- veld	2026	2027	2028	2029
Begrotingssaldo ná Voorjaarsrapportage 2024 incl. effect Voorjaarsnota Rijk		-4.001	-3.814	-8.123	-7.848
Kadernota 2025 - noodzakelijk					
1 Herijking IBOR	2 2.1	-800	-1.200	-1.500	-2.000
2 Herijking IBOR: ontwikkelings-, afvloeiings- en opleidingsbudget	2 2.1	-50	-50	-	-
3 Data- en softwarepakketten Ingenieursbureau	2 2.1	-20	-20	-20	-20
4 Verbeteringen aula Rijnhof	2 7.5	-50	PM	PM	PM
5 Fietsparkeren binnenstad	2 2.1	-20	-10	-	-
6 Natuurherstelwet verordening juni 2024 EU	2 5.7	-20	-20	-20	-20
7 Vertraging Hervormingsagenda Jeugd	3 6.72A t/m 6.82A	-800	-800		
8 Accommodatiebeleid - Joraischool / Milandhof	5 4.2	-130	-	-	-
9 Aanvulling onderwijsleerpakket en meubilair basisschool Sirat	5 4.2	-26	-30	-34	-39
10 Aanvullende exploitatiesubsidie Woerdensport	5 5.2	PM	PM	PM	PM
11 Ophogen bestaand budget tijdelijke huisvesting St. Bavoschool	5 4.2	-200	-	-	-
12 Exploitatiekosten voormalige basisschool De Wegwijzer	5 4.2	-15	-12	-8	-5
13 BHV bezetting gedurende de avondopenstelling van het gemeentehuis.	7 0.4	-56	-	-	-
14 Stelpost HR21	7 0.4	-52	-	-	-
15 Opleidingskosten	7 0.4	-200	-250	-300	-300
16 Werkvoorbereider Werken (formatie)	2 div.	-90	-90	-90	-90
<i>Dekking van de werkvoorbereider Werken uit projecten en investeringen</i>	2 div.	72	72	72	72
17 Toezichthouder Werken (formatie)	2 div.	-90	-90	-90	-90
<i>Dekking van de toezichthouder Werken uit projecten en investeringen</i>	2 div.	72	72	72	72
18 Opgavemanager maatschappelijke accommodaties (formatie)	3 6.1	-150	-150	-150	-150
19 Portfoliomanager (formatie)	6 8.1	-110	-110	-110	-110
20 Structureel Adviseur Landelijk gebied (formatie)	6 8.1	PM	PM	PM	PM
20 Ondersteuning DVO/Samenwerkingsovereenkomst Woerden-Oudewater (formatie)	ov. 0.4	-53	-53	-	-
21 Capaciteit Bestuurs- en directiesecretariaat (formatie)	ov. 0.4	-69	-69	-69	-69
Subtotaal aanvragen Kadernota (noodzakelijk)		-2.857	-2.810	-2.247	-2.749
Begrotingssaldo ná aanvragen Kadernota 2025 (noodzakelijk)		-6.858	-6.624	-10.370	-10.597

1 Herijking IBOR

Het afgelopen jaar is een nieuwe systematiek uitgewerkt voor het beheer van de Openbare Ruimte. Met deze methodiek kan met behulp van draaiknoppen bepaald worden wat de financiële gevolgen zijn van bepaalde keuzes. Uit deze analyse blijkt dat een hoger budget nodig is om de openbare ruimte op het gewenste niveau te onderhouden.

2 Herijking IBOR: ontwikkelings-, afvloeiings- en opleidingsbudget

Voorstel is om benodigde kosten toe te wijzen om de nieuwe werkwijze van de herijking van IBOR goed te laten landen in de bestaande organisatie.

3 Data- en softwarepakketten Ingenieursbureau

Voorstel is om benodigde licenties voor software en datapakketten in te kopen.

4 Verbeteringen aula Rijnhof

Voorstel is om de voorzieningen van de aula op begraafplaats Rijnhof weer op peil te brengen en zo op een fatsoenlijke manier inwoners te kunnen ontvangen. Momenteel is de aula, na decennia van sub-

basisniveau beheer, onaantrekkelijk om afscheidsdiensten te organiseren en rouwende nabestaanden te ontvangen. Zonder actie zal het pand verder vervallen, zal het gebruik ervan teruglopen en zal het aanzien van de begraafplaats schade oplopen.

5 Fietsparkeren binnenstad

Voorstel is om de fietsparkeercapaciteit uit te breiden en maatregelen tegen verrommeling te nemen en zo de aantrekkelijkheid van de binnenstad te verbeteren. Momenteel zorgen verkeerd geparkeerde fietsen voor een verrommeld straatbeeld. Ook verkleint het gebrek aan capaciteit de kans dat inwoners vaker de (elektrische) fiets pakken, zoals als beleid is vastgesteld in de Verkeersvisie 2030. Zonder actie blijft het straatbeeld rommelig, loopt de mobiliteitstransitie (auto naar fiets) vertraging op en blijft de motie om aan de slag te gaan met fietsparkeren onbeantwoord.

6 Natuurherstelwet verordening juni 2024 EU

Voorstel is om koers uit te zetten voor de natuurherstelwet en in 2026 data en prognosekaarten op te zetten, om zo tijdig te voldoen aan de verplichtingen uit de natuurherstelwet en voortvarend maar op een gepaste manier toe te werken naar een groener Woerden.

Context: in juni 2024 is de natuurherstelwet aangenomen. Kortgezegd komt de wet (artikel 8) erop neer dat een lidstaat per 2024 geen afname in stedelijk groen en stedelijke boomkroonbedekking meer mag hebben. Vanaf 2031 moeten gemeenten een ""bevredigend niveau"" laten zien en onderbouwen in toename van stedelijk groen en boomkroonvolume.

Zonder actie zullen de benodigde inspanningen en kosten richting 2031 toenemen, met het risico op capaciteitsgebrek en hogere kosten door inhuur.

7 Vertraging Hervormingsagenda Jeugd

In de Begroting 2025 is een taakstelling opgenomen voor Jeugd die oploopt van € 1,2 miljoen (2025) naar € 2,0 miljoen (2026 en verder). Omdat de implementatie van de Hervormingsagenda meer tijd kost, is ook 2 jaar langer nodig om de beoogde bezuiniging te realiseren. Het Rijk heeft daarom in de Voorjaarsnota extra middelen beschikbaar gesteld. Naar verwachting wordt dus de bezuiniging van € 2,0 miljoen dus ook pas in 2028 gerealiseerd. Via de Algemene Uitkering krijgen wij dus compensatie hiervoor.

8 Accommodatiebeleid

Voor de Joraischool in Zegveld is nieuwbouw nodig. Er zijn hiervoor twee opties in beeld: 1) een combinatie met de Milandhof of 2) Nieuwbouw op de huidige locatie. Met het opstellen van een accommodatiebeleid voor de Milandhof/Joraischool kunnen we bepalen wat de beste optie is.

9 Aanvulling onderwijsleerpakket en meubilair basisschool Sirat

Voorstel is om van 2026 tot en met 2030 extra middelen beschikbaar te stellen basisschool Sirat, om de school zo te laten doorgroeien naar een 8-klassige basisschool (jaarlijks met 25 leerlingen). Context: op 1 augustus 2025 is op basis van een beschikking van de minister de nieuwe basisschool Sirat van start gegaan in het gebouw van de voormalige basisschool De Wegwijzer. Momenteel heeft de gemeente 105.000 beschikbaar om in totaal 4 groepen in te richten met een onderwijsleerpakket en meubilair. Zonder actie kan de school niet doorgroeien en voldoet de gemeente niet aan de wettelijke zorgplicht, wat waarschijnlijk leidt tot schadeclaims van het schoolbestuur en/of de minister.

10 Aanvullende exploitatiesubsidie Woerdsport

Voorstel is om voor te bereiden op een significante kostenstijging voor de exploitatiesubsidie voor Woerdsport B.V. Context: in 2025 wordt een nieuwe exploitatie- en huurovereenkomst vastgesteld voor de komende 10 jaar. Momenteel is er sprake van achterstallig huurdersonderhoud, waardoor de kosten naar verwachting aanzienlijk zullen stijgen. De hoogte hiervan is vooralsnog onduidelijk.

11 Ophogen bestaand budget tijdelijke huisvesting St. Bavoschool

Voorstel is om het budget voor tijdelijke huisvesting van de St. Bavoschool in de najaarsrapportage over te hevelen naar 2026. Tegelijkertijd moet het budget verhoogd worden om zo het traject te kunnen voortzetten. Context: op grond van het door de raad vastgestelde Integraal Huisvestingsplan (IHP) vindt renovatie van het schoolgebouw van de St. Bavoschool plaats en is er tijdelijke huisvesting nodig op een andere locatie. Momenteel blijkt het budget te laag geraamd. Zonder actie is het nodig het proces voortijdig te stoppen. Hierdoor ontstaat schade als gevolg van het niet nakomen van afspraken uit het IHP en komen uitgaven voor niet gepland onderhoud waarschijnlijk voor rekening van de gemeente.

12 Exploitatiekosten voormalige basisschool De Wegwijzer

Voorstel is om vanaf 2026 tot en met 2029 budget op te nemen voor de exploitatie van een deel van het voormalige schoolgebouw De Wegwijzer dat nog niet nodig is voor basisschool Sirat, om het gebouw zo in goede staat te houden. Context: na een korte voorbereidingsperiode besloot het bestuur van basisschool De Wegwijzer begin 2025 deze school per 1 augustus 2025 te sluiten. Momenteel stelt de gemeente het gebouw voor een gedeelte ter beschikking aan de nieuwe basisschool Sirat. Het gebouwgedeelte dat niet voor deze nieuwe basisschool nodig is, komt van rechtswege in handen van de gemeente. Daarmee komen ook de bijbehorende exploitatiekosten voor rekening van de gemeente. Per 2029 zal het gebouw geheel in gebruik door en in eigendom van het schoolbestuur van basisschool Sirat zijn.

13 BHV bezetting gedurende de avondopenstelling van het gemeentehuis.

Voorstel is om beveiliging in te zetten op maandag tot en met donderdag van 17:00 tot 23:00 uur, om zo te voldoen aan de verplichting tot aanwezigheid van BHV'ers en chaotische situaties te voorkomen. Momenteel zijn er buiten kantoor tijden geen BHV'ers aanwezig, terwijl er wel medewerkers aanwezig kunnen zijn voor bijvoorbeeld vergaderingen of participatiebijeenkomsten. Binnen de interne BHV-organisatie is dit niet te realiseren. Zonder actie is de gemeente in strijd met de wet en neemt de kans op onveilige situaties bij calamiteiten zoals brand, ontruiming of een medisch incident toe. Het voorstel vraagt ook aanpassing van de openingstijden op de vrijdag.

14 Stelpost HR21

Het huidige functiehuis stamt nog uit 2011 en wordt op orde gebracht. Voor een aantal functies geldt dat deze hoger zullen worden ingeschaald. Andere functies zullen lager ingeschaald worden, maar omdat het salaris van huidige medewerkers niet verlaagd kan worden, leidt dit op korte termijn tot een nadeel.

15 Opleidingskosten

Voorstel is om het opleidingsbudget stapsgewijs te verhogen naar het landelijk gemiddelde van 1,6% van de huidige loonsom, om zo beter aan te sluiten bij de opleidingsbehoefte binnen de organisatie en goed werkgeverschap te waarborgen. Momenteel vindt er jaarlijks overschrijding plaats op het budget, omdat het niet is meegegroeid met de omvang van de organisatie. Zonder actie verliezen medewerkers certificering, stagneert de ontwikkeling van medewerkers en de organisatieontwikkeling en verliest de kernwaarde 'Voortdurend leren & Verbeteren' zijn kracht.

16 Werkvoorbereider Werken (formatie)

Afgelopen jaren zijn we getransformeerd naar een regiegemeente voor Openbare Ruimte, waarbij dus werk meer uitbesteed wordt. Door vertrekkende collega's zijn we als gemeente veel kennis verloren. We merken nu dat deze kennis wel essentieel is, daarom wordt voorgesteld om de formatie op dit punt te versterken. Dekking voor 80% uit projecten en investeringen.

17 Toezichthouder Werken (formatie)

Afgelopen jaren zijn we getransformeerd naar een regiegemeente voor Openbare Ruimte, waarbij dus werk meer uitbesteed wordt. Door vertrekkende collega's zijn we als gemeente veel kennis verloren. We merken nu dat deze kennis wel essentieel is, daarom wordt voorgesteld om de formatie op dit punt te versterken. Dekking voor 80% uit projecten en investeringen.

18 Opgavemanager maatschappelijke accommodaties (formatie)

Veel integrale vraagstukken komen nu onvoldoende van de grond omdat het totale plaatje onvoldoende bewaakt wordt. Een opgavemanager brengt de juiste partijen, gegevens en belangen samen, creëert overzicht en dwingt voortgang af. Zo ontstaat de solide basis waarop bestuur en organisatie weloverwogen keuzes kunnen maken. Met deze aanpak kunnen we concrete dossiers in de voorbereiding versnellen – zoals de vraag over de toekomst van de zwembaden en de vraagstukken rondom de Schulenburg in Kamerik en de Milandhof in Zegveld en de afweging goed voorbereiden.

19 Portfoliomanager (formatie)

In de afgelopen jaren hebben we veel werk gemaakt van portfoliomanagement om projecten goed te kunnen sturen en prioriteren. Uw gemeenteraad heeft hiervoor de criteria vastgesteld. We zien dat het werkt. Tot nu toe is er steeds incidenteel gezocht naar ruimte en we vinden het tijd om dit structureel te borgen en zo steeds beter grip te krijgen en te houden op grote projecten en de voortgang te versnellen.

20 Adviseur Landelijk gebied - structureel (formatie)

Voorstel is om structureel een adviseur voor het landelijk gebied aan te stellen. Door dit te doen, kan de gemeente effectief deelnemen aan de transitie-opgaven in het landelijk gebied. Momenteel ontvangt de gemeente veel aanvragen van boeren die zoeken naar perspectief en komt ook in veel bestuurlijke vragen de vraag om positie in te nemen. Bij uitstel wordt het moeilijker om te sturen op de gewenste ontwikkelingen in het buitengebied en de opgaven vanuit Europa, Rijk, provincie en waterschappen.

Overige toelichting: de provincie Utrecht heeft voor de periode sept 2024 t/m december 2025 budget beschikbaar gesteld voor ambtelijke capaciteit (1 fte). Voor 2026 en verder is nog niet bekend of een dergelijke subsidie weer wordt versterkt. Als deze subsidie niet wordt versterkt is de wens om deze formatieplaats dus wel te behouden.

21 Ondersteuning nieuwe DVO/Samenwerkingsovereenkomst Woerden-Oudewater (formatie)

In het voorstel voor een nieuwe Samenwerkingsovereenkomst (SOK) tussen Woerden en Oudewater is een tijdelijke formatieplaats voorzien om de afspraken tussen de twee gemeenten concreet uit te werken en te bewaken. Voorstel is om in 2026 en 2027 tijdelijk een formatieplaats hiervoor in te richten. De kosten worden 50/50 gedeeld door Woerden en Oudewater.

22 Capaciteit Bestuurs- en Directiesecretariaat (formatie)

Voorstel is om de capaciteit van het bestuurssecretariaat uit te breiden, om zo de directie en beide colleges voldoende te ondersteunen. Momenteel is de capaciteit onvoldoende. Zonder actie is schrappen van taken nodig, waardoor meerdere bestuurs-/directieleden of belangrijke processen (zoals het bestuursproces) geen ondersteuning meer krijgen.

Er worden specifieke afspraken met de gemeente Oudewater gemaakt over de benodigde secretariële ondersteuning van de twee besturen en de financiële consequenties daarvan.

AANVULLENDE DEKKINGSBRONNEN VOOR EEN SLUITENDE BEGROTING

Om het tekort ná aanvragen voor de Kadernota te dekken zijn een onderstaand de verschillende dekkingsbronnen beschreven. Deze zijn onderverdeeld in Financieel-technische dekkingsbronnen, Inkomsten verhogen en Bezuinigingen.

Omschrijving (+/+ = voordelig, -/- is nadelig) (Bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Begrotingssaldo ná aanvragen Kadernota 2025 (noodzakelijk)	-6.858	-6.624	-10.370	-10.597
Financieel-technische dekkingsbronnen				
F-1 Schrappen storting in Algemene Reserve	2.000	2.000	2.000	2.000
F-2 Incidentele inzet surplus in Algemene Reserve (maximaal 10%) *	1.400	1.250	3.000	3.000
F-3 Verlengen afschrijvingstermijnen ICT (Laptops en Telefonie)	PM	PM	PM	PM
Subtotaal Financieel-technische dekkingsbronnen	3.400	3.250	5.000	5.000
Inkomsten verhogen				
I-1 Nieuwe afspraken t.a.v. DVO met gemeente Oudewater (huidige DVO loopt t/m 2025) **	950	950	950	950
I-2 Parkeeropbrengsten verhogen	200	200	200	200
I-3 Precariobelasting verhogen (10%)	15	15	15	15
I-4 Toeristenbelasting verhogen (10%)	22	22	22	22
I-5 Invoeren reclamebelasting	60	60	60	60
I-6 Leges burgerzaken (Algemene Dienstverlening) maximaal verhogen naar kostendekkend niveau (10%)	PM	PM	PM	PM
I-7 Begrafenisrechten verhogen (10%)	95	95	95	95
I-8 Marktgeden verhogen (10%)	15	15	15	15
I-9 Havengelden verhogen (10%)	6	6	6	6
I-10 Omgevingsvergunningen verhogen (10%)	170	170	170	170
I-11 Arbeidsmigranten inschrijven in BRP	PM	PM	PM	PM
I-12 Kosten t.b.v. commerciële evenementen doorbelasten aan organisaties	100	100	100	100
Subtotaal Inkomsten verhogen	1.633	1.633	1.633	1.633
Bezuinigingen				
Taakstelling bedrijfsvoering (programma's 1 en overhead)				
B-1 Taakstelling Bedrijfsvoering - Algemeen (efficiencymaatregelen)	150	250	350	550
Sociaal Domein (programma's 3 en 5):				
B-2 Programma 3 - 1: Inzetten op inkomstenverhoging, o.a.: SROI IZA inkomsten Externe subsidies	50	50	50	50
B-3 Programma 3 - 2: Opzetten van diverse slimme Business Cases, o.a.: Verbeteren inzet en samenwerking Sociale Basis, Jeugd en Wmo Collectivering aanbod Wmo begeleiding Verbeteren mantelzorgondersteuning Collectiveren vervoer Reablement	250	250	250	250
B-4 Programma 3 - 3: Aanscherpen afspraken GR-en en partners, o.a.: GGD Ferm Werk Inkoop maatwerk Jongerenwerk Maatschappelijke business case opzetten Coöperatie Sociale Basis	100	100	100	100
B-5 Programma 3 - 4: Evaluatie, aanscherpen en aanpassing beleid, o.a.: Minimabeleid Wmo en Jeugd > Verordeningen aanscherpen	85	85	85	85
B-6 Programma 3 - 5. Technische begrotingswijzigingen, o.a.: Crisisbudget	15	15	15	15
B-7 Programma 5 - Inzetten op inkomstenverhoging, o.a.:	75	75	75	75

Omschrijving (+/+ = voordelig, -/- is nadelig) (Bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
SROI IZA inkomsten Externe subsidies				
B-8 Programma 5 - 2: Aanscherpen afspraken GR-en en partners, o.a.: Onderwijshuisvesting Sportpartners Cultuurpartners	75	75	75	75
B-9 Programma 5 - 3: Evaluatie, aanscherpen en aanpassing beleid, o.a.: Valpreventie Mediabeleid Scenario's cultuur Subsidieplafond instellen	125	125	125	125
B-10 Programma 5 - 4: Technische begrotingswijzigingen, o.a.: Kinderopvang MAG-gelden cultuur	75	75	75	75
B-11 Werkbudget voor transitie maatregelen Sociaal Domein	-100	-100	-100	-100
Domein Openbare Ruimte (programma 2):				
B-12 Minder verlichting	100	100	100	100
Domein Ruimte (programma's 4 en 6):				
B-13 Subsidie versnelling woningbouw	300	-	-	-
B-14 Energietransitie vertragen	100	100	100	100
B-15 Centrummanagement beleggen, EZ focus	50	60	80	100
B-16 Focus toerisme	65	65	65	65
B-17 Evaluatie, aanscherpen en aanpassing beleid, o.a.: -Vrij laten vallen werkbudget Harmelerwaard -Verhoogde opbrengst leges kabels en leidingen -Gunstiger kosten door overdracht contractbeheer milieustraatstromen -Plan van aanpak luchtkwaliteit niet uitvoeren, idem convenant duurzame woningbouw -Minder subsidie gemeentelijke monumenten	110	110	110	110
Domein Dienstverlening (programma's 1 en overhead)				
B-18 Evaluatie, aanscherpen en aanpassing beleid, o.a.: - Licentiekosten app beheer leefomgeving - Stoppen camerabewaking station - Vermindering vergoeding stembureauleden - Verlaging servicenorm TIP (Telefonisch Informatiepunt) bij ziekte (beperking inhuur)	75	75	75	75
Domein Bedrijfsvoering (programma's 1 en overhead)				
B-19 Wethouder minder	80	160	160	160
B-20 Evaluatie, aanscherpen en aanpassing beleid, o.a.: - Geen publicaties in lokale kranten - Schrappen TamTam (interne communicatie)	56	56	56	56
B-21 Taakstelling budget B&W	25	25	25	25
B-22 Verminderen budget griffie	PM	PM	PM	PM
Subtotaal Bezuinigingen	1.861	1.751	1.871	2.091
Totaal dekkingsbronnen	6.894	6.634	8.504	8.724
Begrotingssaldo ná inzet dekkingsbronnen = Saldo Kadernota 2025	36	10	-1.866	-1.873

* Uitgaande van een sluitend begrotingssaldo

** Afhankelijk van uitkomst evaluatie DVO en nieuwe contractafspraken

Toelichting Financieel Technische Maatregelen:

F-1. Schrappen storting in Algemene Reserve

Sinds enige jaren nemen wij in de begroting een storting op in de Algemene Reserve van € 2 miljoen ter versterking van de vermogenspositie. Deze storting zorgde er ook voor dat er minder 'cash out' plaatsvindt vanuit de begroting, waardoor er meer ruimte is om investeringen te doen. Daarmee is deze storting onderdeel van de berekening van het investeringsplafond.

Omdat we de afgelopen jaren steeds positieve jaarrekeningresultaten zien, is er ruimte om deze storting van € 2 miljoen te schrappen.

F-2. Incidentele surplus uit Algemene Reserve (10% van overschot)

In het Bestuurlijk Overleg Financiële Verhoudingen (BoFV) van november 2023 tussen Rijk en gemeenten is de afspraak gemaakt dat onder voorwaarden een gedeelte van het surplus in de Algemene Reserve, dat wil zeggen het deel dat niet nodig voor het afdekken van risico's, jaarlijks voor maximaal 10% ingezet mag worden voor het dekken van structurele lasten. Voorwaarde hiervoor is dat de solvabiliteit boven de 20% blijft.

F-3. Verlengen afschrijvingstermijnen ICT (Laptops en Telefonie)

Op basis van de reële verwachte levensduur kan de afschrijvingstermijn voor diverse ICT-investeringen verlengd worden. Het exacte financiële effect is nog niet bekend, dit wordt verwerkt in de Begroting 2026.

Toelichting Inkomsten verhogen:

I-1 Nieuwe afspraken t.a.v. DVO met gemeente Oudewater (huidige DVO loopt t/m 2025)

Op basis van de concept samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Oudewater, die vanaf 2026 in moet gaan, is een eerste financiële doorrekening gemaakt wat het financiële effect hiervan is. Hoewel er nog diverse zaken nader uitgewerkt moeten worden, zal de bijdrage indicatief zo'n € 1 miljoen hoger uitkomen dan in de huidige DVO-afspraken (Dienstverleningsovereenkomst). Hierbij is wel de nadrukkelijke 'disclaimer' dat er dus nog zowel een positieve als een negatieve bijstelling kan plaatsvinden, mede omdat de afspraken uit de huidige UVO (Uitvoeringsovereenkomst) nog financieel vertaald moeten worden.

I-2. Parkeeropbrengsten verhogen

Voor parkeerbelasting geldt geen maximumtarief. De kosten van parkeren stijgen door noodzakelijke investeringen in brandveiligheid van de parkeergarages. Voorgesteld wordt om de opbrengsten met 10% te verhogen, naast de reguliere indexatie. Dit betekent niet automatisch dat de tarieven ook met 10% verhoogd moeten worden. Afhankelijk van de verdere ontwikkelingen rondom de scanauto en het mogelijk verruimen van de tijdstippen waarop betaald parkeren geldt, zullen de tarieven waarschijnlijk maar beperkt verhoogd hoeven te worden. Ook kan de opbrengstverhoging gerealiseerd worden door het aantal zones uit te breiden waar betaald parkeren geldt, of waar alleen met een vergunning geparkeerd mag worden.

I-3. Precariobelasting verhogen (10%)

Voor precariobelasting geldt geen maximumtarief. Voorgesteld wordt om de opbrengsten met 10% te verhogen, naast de reguliere indexatie.

I-4. Toeristenbelasting verhogen (10%)

Voor toeristenbelasting geldt geen maximumtarief. Voorgesteld wordt om de opbrengsten met 10% te verhogen, naast de reguliere indexatie.

I-5. Invoeren reclamebelasting

Steeds meer gemeenten voeren een reclamebelasting in. Voorgesteld wordt om dit ook in Woerden in te voeren. De geraamde opbrengst is indicatief, verdere uitwerking zal plaatsvinden bij de Begroting 2026.

I-6. Leges burgerzaken (Algemene Dienstverlening) maximaal verhogen naar kostendekkend niveau (10%)

In de Financiële Verordening is opgenomen dat de tarieven voor lokale (bestemmings)heffingen en rechten in principe kostendekkend moeten zijn. Dit is niet bij alle leges het geval. Voor de leges burgerzaken ligt de kostendekkingsgraad op 53% (Begroting 2025). Het voorstel is om de leges burgerzaken te verhogen met 10%, naast de reguliere indexatie, om op deze manier meer richting een kostendekkend tarief te gaan. Voor bepaalde leges, zoals voor paspoorten en rijbewijzen geldt wel een maximumtarief.

I-7. Begrafenisrechten verhogen (10%)

In de Financiële Verordening is opgenomen dat de tarieven voor lokale (bestemmings)heffingen en rechten in principe kostendekkend moeten zijn. Voor de begrafenisrechten ligt de kostendekkingsgraad op 75% (Begroting 2025). Het voorstel is daarom om de begrafenisrechten met 10% te verhogen, naast de reguliere indexatie, om op deze manier meer richting een kostendekkend tarief te gaan.

I-8. Marktgeldten verhogen (10%)

In de Financiële Verordening is opgenomen dat de tarieven voor lokale (bestemmings)heffingen en rechten in principe kostendekkend moeten zijn. Voor de marktgeldten ligt de kostendekkingsgraad op 37% (Begroting 2025). Het voorstel is daarom om de marktgeldten met 10% te verhogen, naast de reguliere indexatie, om op deze manier meer richting een kostendekkend tarief te gaan.

I-9. Havengelden verhogen (10%)

In de Financiële Verordening is opgenomen dat de tarieven voor lokale (bestemmings)heffingen en rechten in principe kostendekkend moeten zijn. Voor de havengelden ligt de kostendekkingsgraad op 132% (Begroting 2025), maar hierin zijn niet alle kosten meegenomen. Het voorstel is daarom om de havengelden met 10% te verhogen, naast de reguliere indexatie, om op deze manier meer richting een kostendekkend tarief te gaan. Hierbij moet nog wel een nadere analyse plaatsvinden van de toe te rekenen kosten.

I-10. Omgevingsvergunningen verhogen (10%)

In de Financiële Verordening is opgenomen dat de tarieven voor lokale (bestemmings)heffingen en rechten in principe kostendekkend moeten zijn. Voor de omgevingsvergunningen ligt de kostendekkingsgraad op 56% (Begroting 2025). Het voorstel is daarom om de leges omgevingsvergunningen met 10% te verhogen, naast de reguliere indexatie, om op deze manier meer richting een kostendekkend tarief te gaan.

I-11. Arbeidsmigranten inschrijven in BRP

Door actief te sturen dat arbeidsmigranten ingeschreven worden in de BRP (Basisregistratie Persoonsgegevens) wordt het inwoneraantal van onze gemeente hoger. Omdat dit een maatstaf is in de Algemene Uitkering, zal deze dus ook hoger worden. Het financiële effect is nog niet goed in te schatten, maar dit wordt meegenomen in de Begroting 2026.

I-12. Kosten t.b.v. commerciële evenementen doorbelasten aan organisaties

Kosten die wij als gemeente maken voor commerciële evenementen gaan wij meer doorbelasten aan de organisaties.

Toelichting Bezuinigingen:

B-1 Taakstelling Bedrijfsvoering - Algemeen (efficiencymaatregelen)

Door het verder optimaliseren van onze interne processen en het doorvoeren van gerichte procesverbeteringen verhogen we de efficiency en output, waardoor de structurele kosten dalen. In de Voorjaarsrapportage 2025 moesten wij extra uren bijramen voor reeds gemaakte, maar niet-declareerbare werkzaamheden; dit onderstreept de noodzaak tot strakkere sturing van onze bedrijfsvoering. Tegelijkertijd heeft de directie de opdracht gekregen de personele formatieknelpunten binnen de bestaande budgettaire kaders op te lossen. Boven op deze inspanningen leggen we een extra taakstelling

op de bedrijfsvoering. Om deze realistisch te kunnen behalen hanteren we een ingroeipad, waardoor de organisatie de tijd krijgt de verbetermaatregelen daadwerkelijk te implementeren en de bezuiniging te verzilveren.

Sociaal Domein (programma's 3 en 5):

De taakstelling wordt gerealiseerd door binnen het programma slimme keuzes te maken en budgetten efficiënt in te zetten in lijn met de vastgestelde koers in de Maatschappelijke Agenda. We kiezen daarbij voor maatregelen met zo min mogelijk negatief maatschappelijke effect. Daarbij is er ruimte om binnen het programma de taakstelling in overleg met betrokken partners verder uit te werken zodat een zo groot mogelijk draagvlak ontstaat. Het is daarvoor noodzakelijk om binnen het programma de ruimte te hebben om binnen de door de gemeenteraad vastgestelde kaders te schuiven tussen de verschillende bezuinigingsonderdelen. Als er bijvoorbeeld meer inkomsten worden binnengehaald is op een ander onderdeel minder inzet nodig.

B-2. Programma 3 - 1: Inzetten op inkomstenverhoging

Wij verwachten meer inkomsten binnen te halen door meer in te zetten op Social Return on Investment (SROI) op diverse onderdelen binnen de begroting. Daarnaast kunnen meer lokale projecten gefinancierd worden vanuit het (regionale) IZA budget en tot slot willen we externe subsidiering stimuleren voor zowel onze eigen projecten als de projecten van onze partners. Dit willen we onder andere doen door uitbreiding van de inzet van een subsidiecoördinator die ondersteunt bij de aanvraag en verantwoording van dergelijke subsidies. Dekking van de extra inzet van de subsidie coördinator kan gedeeltelijk komen uit de extra toe te kennen subsidies en deels uit het werkbudget voor transitie maatregelen.

B-3. Programma 3 - 2: Opzetten van diverse slimme Business Cases

Er worden afspraken gemaakt tussen Inkoop en Monitoring Utrecht West, Woerden Wijzer en NIO (Netwerk Informele Ondersteuning) om de verschuiving van maatwerkondersteuning naar de sociale basis uit te breiden. Deze afspraken hebben tot doel dat informele ondersteuning vaker en eerder wordt betrokken en formele zorg eerder kan worden afgeschaald, trajecten kunnen worden ingekort en kosten worden bespaard. Het realiseren van een structurele samenwerking tussen formele zorg en informele ondersteuning, biedt inwoners informele en vrij toegankelijke alternatieven voor formele zorg wat de kans op 'nieuwe aanmeldingen' verkleint. Vooral binnen de jeugdzorg. Deze aanpak wordt verankerd in het inkoopbeleid en de doorontwikkeling van Woerden Wijzer. Formele zorg en casemanagers gaan inwoners actiever toe leiden naar vrij toegankelijk aanbod en informele ondersteuning. Investerings in de Sociale basis zijn nodig en kunnen deels gefinancierd worden uit de rijkscompensatie voor de tekorten op de Jeugdzorg, een verschuiving van maatwerkbudget naar de Sociale basis, en tot slot het werkbudget voor de transitie middelen.

B-4. Programma 3 - 3: Aanscherpen afspraken GR-en en partners

Via de diverse gemeenschappelijke regelingen (zoals Ferm Werk en de GGD) en overige partijen waarmee een inkooprelatie bestaat worden afspraken gemaakt over het aanscherpen en efficiënter maken van de dienstverlening. Met tot doel tot mogelijke besparingen te komen. Daarnaast wordt een samenwerkingsverband tussen de vijf grootste partijen uit de Sociale Basis (Bibliotheek, Hart voor Woerden, Kwadraad, Bewegteam en Gro-up) onderzocht. Op termijn kan dit zorgen voor meer efficiency en dus kostenbesparing en een nog sterkere sociale basis.

B-5. Programma 3 - 4: Evaluatie, aanscherpen en aanpassing beleid

Door het evalueren en aanscherpen van ons beleid, met name op het gebied van de Wmo en Jeugdzorg (verordeningen) kan de reikwijdte ofwel oneigenlijk gebruik van Wmo en Jeugdzorg worden verminderd. Daarnaast wordt het minimabeleid geëvalueerd en is hier mogelijk een besparing te realiseren. Bij de evaluatie en aanscherping worden relevante partijen betrokken en beleidswijzigingen waarbij de bevoegdheid bij de gemeenteraad ligt worden eerst aan de raad voorgelegd alvorens te worden doorgevoerd.

B-6. Programma 3 - 5. Technische begrotingswijzigingen

Dit betreft (kleine) begrotingswijzigingen die zonder maatschappelijk effect kunnen worden doorgevoerd. Zo was er een onderbesteding op het crisisbudget waardoor deze verlaagd kan worden.

B-7. Programma 5 - Inzetten op inkomstenverhoging

Wij verwachten meer inkomsten binnen te halen door meer in te zetten op Social Investment on Return (SROI) op diverse onderdelen binnen de begroting. Daarnaast kunnen meer lokale projecten gefinancierd worden vanuit het (regionale) IZA budget en tot slot willen we externe subsidiering stimuleren voor zowel onze eigen projecten als de projecten van onze partners. Dit willen we onder andere doen door uitbreiding van de inzet van een subsidiecoördinator die ondersteunt bij de aanvraag en verantwoording van dergelijke subsidies. Dekking van de extra inzet van de subsidie coördinator kan gedeeltelijk komen uit de extra toe te kennen subsidies en deels uit het werkbudget voor transitiemaatregelen.

B-8. Programma 5 - 2: Aanscherpen afspraken GR-en en partners

We bekijken of we financiële afspraken met partijen kunnen herijken met tot doel tot mogelijke besparingen te komen.

B-9. Programma 5 - 3: Evaluatie, aanscherpen en aanpassing beleid

Door het evalueren en aanscherpen van ons beleid kunnen mogelijk bezuinigingen worden gerealiseerd. Bijvoorbeeld door valpreventie anders uit te voeren en een scherper subsidieplafond in te stellen zodat de ruimte voor (nieuwe) partijen wordt ontnomen om (extra) subsidie aan te vragen. Bij de evaluatie en aanscherping van beleid worden relevante partijen betrokken en beleidswijzigingen waarbij de bevoegdheid bij de gemeenteraad ligt worden eerst aan de raad voorgelegd alvorens te worden doorgevoerd.

B-10. Programma 5 - 4: Technische begrotingswijzigingen

Dit betreft (kleine) begrotingswijzigingen die zonder maatschappelijk effect kunnen worden doorgevoerd. Zo was er een onderbesteding op het budget voor kinderopvang en kan het MAG-budget voor cultuur anders gefinancierd worden waardoor beide budgetten kunnen worden afgeraamd.

B-11. Werkbudget voor transitiemaatregelen Sociaal Domein

Voor het doorvoeren van de maatregelen zoals benoemd in programma 3 en 5 is een werkbudget noodzakelijk. Dit budget is bedoeld voor het financieren van (incidentele) extra ambtelijke capaciteit voor het uitwerken en doorvoeren van maatregelen, implementatie en borging van maatregelen, tijdelijke investeringen (in geval van bijvoorbeeld business cases) en mogelijke frictie of afbouwkosten.

B-12. Minder verlichting

Er zijn geen wettelijke verplichtingen voor het verlichten van de openbare ruimte. Verlicht alleen indien noodzakelijk, zet verlichting uit, haal masten weg en zet structureel minder masten neer. Stop met het aanlichten van (monumentale) gebouwen. Neveneffect kan zijn dat er minder lichtvervuiling is 's nachts.

B-13. Subsidie versnelling woningbouw

Ook in 2026 actief op zoek gaan naar subsidies woningbouw. Inschatting is dat in dat jaar er nog mogelijkheden voor subsidie zijn.

B-14. Energietransitie vertragen

Minder eigen gemeentelijke inzet (bovenop de CDOKE gelden van het Rijk) voor wijkparticipatietrajecten over aardgasvrij verwarmen door deze trajecten beperkter uit te voeren of te temporiseren. De taak om wijkuitvoeringsplannen te maken om alle woningen in 2050 aardgasvrij te krijgen moet dan later in de periode tot 2050 een extra impuls krijgen.

B-15. Centrummanagement beleggen, focus EZ

In samenspraak met BIZ Stadshart en Stichting Vastgoed, kan gekeken worden wat een aanvaardbare bijdrage van alle drie de partijen is om de samenwerking in de vorm van een centrummanagement organisatie te doen slagen.

Het budget Regionale Samenwerking Groene Hart voor 2026 is nog niet belegd. Dat zou gebeuren in overleg met programmamanager Groene Hart circulair. Met dit budget draagt de gemeente bij aan

uitvoering van het actieprogramma Groene Hart circulair op de actielijnen die aansluiten op de ambitie en het beleid van de gemeente op circulair gebied. Woerden krijgt dan minder invloed op het actieprogramma.

De vertaling van de omgevingsvisie naar het omgevingsplan maakt het mogelijk dat de economische visie voortaan op maatregelniveau geactualiseerd wordt. Zo kan de ambtelijke inzet gericht worden op het contact en faciliteren van bedrijvigheid. Mochten er grote nieuwe economische ontwikkelingen komen, dan moet deze beleidsmatige inzet bijgesteld worden.

B-16. Focus Toerisme

Op een aantal recreatieve voorzieningen kan versoerd worden. Er zit nog wat lucht in de budgetten voor onder andere recreatiebeleid en beheer van routestructuren. Tegelijk kan het Centrummanagement (zie B-15, ook bij minder gezamenlijke inleg) zich focussen op het realiseren van bijvoorbeeld zomerse kaasmarkten, waardoor daarvoor geen separaat budget nodig is. Voorwaarde is dat er goede afspraken gemaakt kunnen worden met de andere twee aankomende dragers van Centrummanagement (B-15).

B-17. Evaluatie, aanscherpen en aanpassing beleid (Domein Ruimte)

Op een aantal specifieke punten gaan we taken verminderen of laten we middelen vrijvallen. Het resterende werkbudget voor Harmelerwaard laten we vrijvallen, waardoor het onbenutte krediet direct als besparing beschikbaar komt. De leges voor kabels en leidingen leveren meer op door tariefindexatie én striktere handhaving. Het contractbeheer van de milieustraat-stromen dragen we over aan de regionale afvalorganisatie, wat gunstiger inkoopcondities en lagere kosten oplevert. Verder voeren we het Plan van Aanpak Luchtkwaliteit en het convenant Duurzame Woningbouw niet langer uit, omdat deze doelen inmiddels door rijksbeleid worden afgedekt. Tot slot verlagen we het subsidieplafond voor gemeentelijke monumenten.

B-18. Evaluatie, aanscherpen en aanpassing beleid (Domein dienstverlening)

We scherpen een aantal bestaande regelingen aan. Zo beperken we de licentiekosten voor de app Beheer Leefomgeving door functionaliteiten en gebruik te rationaliseren. Verder beëindigen we de camerabewaking op het station. Deze is nu van onvoldoende kwaliteit en verbetering zou hoge extra kosten (ook voor het continu monitoren) met zich meebrengen. De vergoedingen die we hanteren voor stembureauleden in Woerden is hoog. We kiezen ervoor om deze terug te brengen tot een gemiddelde. De aangepaste manier van tellen (centrale stemopneming) houden we wel in stand. Verder kiezen we ervoor om bij ziekte bij ons telefonisch informatiepunt niet langer in te huren. Dit kan erin resulteren dat wachttijden aan de telefoon oplopen.

B-19. Wethouder minder

Gedurende deze bestuursperiode is – in verband met een hoge werklast rond enkele majeure dossiers – een extra wethouder aangesteld. Nu de bijbehorende projecten stevig in de uitvoeringsfase staan, verwachten wij dat het reguliere college in de komende raadsperiode de portefeuilles weer binnen de eerder gebruikelijke bezetting kan dragen.

B-20. Evaluatie, aanscherpen en aanpassing beleid (bedrijfsvoering)

We doen een aantal ingrepen in onze communicatiekanalen. Wettelijke bekendmakingen worden voortaan uitsluitend digitaal gepubliceerd via het daarvoor bestemde landelijke platform. Vele gemeenten gingen ons daarin voor. De gemeentelijke informatiepagina zelf houden we wel in stand. Verder beëindigen we de interne nieuwsbrief TamTam, die het lokale nieuws samenvat en daaraan duiding geeft.

B-21. Taakstelling budget B&W

Ook in de kosten van het college zelf willen we een besparing realiseren door een versoering van geschenken en representatiekosten.

B-22 Verminderen budget Griffie

Als college hebben we logischerwijs geen besparing opgenomen op de ambtelijke ondersteuning van de gemeenteraad. We hebben deze wel pro memorie vermeld, omdat het door de gemeenteraad zelf overwogen kan worden.

EINDCONCLUSIE GEPRESENTEERD MEERJARENPECTIEF 2026 – 2029

Omschrijving (toelichting)

De begrotingssaldi van de verschillende jaren variëren met de huidige inzichten tussen nihil en € 1,9 miljoen negatief. In deze saldi is dus rekening gehouden met een inschatting van het effect van de Meicirculaire 2025 o.b.v. de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk. De exacte effecten van de meicirculaire zijn nog niet bekend. Ook is er nog een aantal andere kansen en risico's die nog verder uitgewerkt moeten worden. Een belangrijk risico daarbij is het tekort op de declarabele uren, wat in de voorjaarsrapportage 2025 is opgenomen. Wij hebben de directie opdracht gegeven om maatregelen te nemen om in 2026 dit risico te beheersen, maar hier zit wel een onzekerheid in.

Om te voldoen aan de eisen die de Provincie stelt met betrekking tot de meerjarenbegroting dient minimaal het eerste begrotingsjaar sluitend te zijn. Als daaraan voldaan wordt, blijft gemeente Woerden onder het reguliere repressieve toezicht vallen.

Met de inzet van de bovenstaande dekkingsbronnen verwachten wij voor 2026 en 2027 een sluitende begroting te kunnen opstellen. Voor 2028 en 2029 is de begroting nog niet sluitend. Als zich bij het opstellen van de Begroting 2026-2029 nog meevallers voordoen, bijvoorbeeld vanuit de meicirculaire, dan wordt bekeken in hoeverre genoemde dekkingsbronnen wellicht niet of niet helemaal nodig zijn. Richtinggevende uitspraken van de raad bij de behandeling van de Kadernota hierover kunnen bij het opstellen van de primaire begroting 2026 - 2029 meegenomen worden.

Omschrijving (+/+ = voordelig, -/- is nadelig) (Bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Begrotingssaldo vóór Voorjaarsrapportage 2025	-6.281	-5.895	-6.766	-6.496
Subtotaal gehonoreerde aanvragen voorjaarsrapportage (*)	-1.000	-1.129	-1.334	-1.334
Begrotingssaldo ná Voorjaarsrapportage 2025	-7.281	-7.024	-8.100	-7.830
Subtotaal effect Voorjaarsnota Rijk (inschatting)	3.280	3.210	-23	-18
Saldo Voorjaarsrapportage inclusief inschatting extra middelen uit Voorjaarsnota Rijk	-4.001	-3.814	-8.123	-7.848
Subtotaal aanvragen Kadernota (noodzakelijk)	-2.857	-2.810	-2.247	-2.749
Begrotingssaldo ná aanvragen Kadernota 2025 (noodzakelijk)	-6.858	-6.624	-10.370	-10.597
Subtotaal Financieel-technische dekkingsbronnen	3.400	3.250	5.000	5.000
Subtotaal Inkomsten verhogen	1.633	1.633	1.633	1.633
Subtotaal Bezuinigingen	1.861	1.751	1.871	2.091
Totaal dekkingsbronnen	6.894	6.634	8.504	8.724
Begrotingssaldo ná inzet dekkingsbronnen = Saldo Kadernota 2026	36	10	-1.866	-1.873

KADERSTELLING OP DE INVESTERINGEN EN SCHULDQUOTE

TOELICHTING KADERSTELLING OP DE INVESTERINGEN EN SCHULDQUOTE

Financiële verordening

In de Financiële Verordening 2025 is een signaleringswaarde/streefwaarde voor de schuldquote vastgesteld. Voor de schuldquote gelden als basis de volgende signaleringswaarden:

- Signaleringswaarde 1: 130%
- Signaleringswaarde 2: 150%

Investerings in Balans / Kadernota 2024

In de begroting 2023 is aangegeven dat het College maatregelen zal nemen om de schuldquote niet te ver op te laten lopen en zo binnen de toegestane schuldquote uit te komen. Dit is nader uitgewerkt in de Raadsinformatiebrief 'Aanpak Verlaging Schuldquote' van 4 april 2023. Bij de Kadernota 2024 is vastgelegd dat het College zal gaan werken met een investeringsplafond van € 23 miljoen. Via een aantal themabijeenkomsten bent u als raad geïnformeerd over de uitwerking hiervan en de keuzeknoppen die het college daarin voorstelt om te hanteren. Uitgangspunt hierin blijft dus het investeringsplafond van € 23 miljoen, waarbij wel rekening gehouden wordt met het feit dat het inlopen van de 'boeggolf' op korte termijn nog wel leidt tot een investeringsniveau boven de € 23 miljoen. De belangrijkste stip op de horizon is dat de schuldquote t/m 2030 niet uit mag komen boven de 130%. Op 23 mei 2024 zijn deze spelregels ook formeel vastgelegd via het raadsbesluit 'Investerings in Balans'. Hierin heeft de raad vastgelegd het college opdracht te geven om:

1. een investeringsplafond te hanteren dat borgt dat de schuldquote niet boven de 130% uitkomt, in de huidige situatie € 23 miljoen per jaar.
  - 1.1. En daarbij dit plafond te splitsen in een subplafond voor onvermijdelijke terugkerende cyclische investeringen en een subplafond voor eenmalige investeringen;
  - 1.2. voor de cyclische investeringen eenmaal per raadsperiode een voorstel voor de bijbehorende beleidskaders aan de gemeenteraad voor te leggen en op basis daarvan de hoogte van dit subplafond vast te stellen;
  - 1.3. voor de eenmalige investeringen jaarlijks in de kadernota een voorstel tot prioritering (en daarmee financiering) te doen aan de hand van vier inhoudelijke criteria: noodzaak, maatschappelijk bereik, maatschappelijk effect en financiële impact;
2. om strak te sturen op het doorschuiven van investeringen:
  - a. Bij cyclische investeringen: Nee, tenzij;
  - b. Bij eenmalige investeringen: Ja, mits (en maximaal twee keer).
3. om verantwoorde mogelijkheden voor verruiming van dit investeringsplafond te onderzoeken en deze mogelijkheden aan de gemeenteraad voor te leggen.

Onder de cyclische investeringen verstaan we in ieder geval:

- Investerings in de buitenruimte, op basis van een Meerjaren Investeringsprogramma, waarbij het door de raad te bepalen onderhoudsniveau leidend is. En waarbij rekening gehouden wordt met de Total Cost of Ownership (de totale kosten van het actief gedurende de gehele gebruiksduur).
- Investerings in Onderwijshuisvesting, conform het vastgestelde Integraal Huisvestingsplan.
- Investerings in gebruiksmiddelen, zoals laptops en telefoons, maar ook bijvoorbeeld het wagenpark.

Wel kunnen we de gebruiksduur kritisch beoordelen, maar uiteraard kunnen deze vervangingsinvesteringen niet geheel geschrapt worden.

Realisme in de kasstroomplanning

Om realistischere berekeningen te maken voor de liquiditeitsbehoefte en de ontwikkeling van de schuldquote, gaan we ervan uit dat de gevoteerde kredieten voor 50% in jaar T besteed worden en voor 50% in jaar T+1. Dit is een inschatting op basis van de ervaringen in de afgelopen jaren. In de toekomst gaan we monitoren of deze aanname bijgesteld moet worden.

Gevolgen voor investeringen in Kadernota 2026

In deze Kadernota hanteren we de uitgangspunten zoals deze vastgelegd zijn bij het raadsbesluit Investerings in Balans. Wel heeft een actualisatie plaatsgevonden van de cijfers. Omdat de schuldquote in de jaarrekening 2024 lager is uitgekomen (90%) dan begroot (102%), geeft dit ook iets meer ruimte voor investeringen. Anderzijds is ervoor gekozen om vanaf 2026 niet langer de storting van € 2 miljoen in de Algemene Reserve te doen. Dit heeft weer een negatief effect op de investeringsruimte. In het volgende hoofdstuk wordt dit verder uitgewerkt.

INVESTERINGSPLAFOND

De omvang van het investeringsplafond is als volgt berekend:

Berekening investeringsplafond (Bedragen x € 1.000)	2025	2026 e.v.
1 Begrotingssaldo	-	-
2 + vaste storting in de algemene reserve (geen uitgaven)	0	0
3 + afschrijvingskosten (geen uitgaven)	12.500	13.500
4 + 3% van de totale baten (excl. reserves) - 'inflatiebijstelling'	5.700	5.700
5 + 4,1% van de totale baten (excl. reserves) - toegestane stijging schuldquote	7.800	7.800
Toegestane investeringsplafond	26.000	27.000

- Ad 1: Een positief begrotingssaldo kan ingezet worden voor het doen van investeringen. Vooral nog is de verwachting dat we de komende jaren geen (ruim) positief begrotingssaldo hebben, en dat we dus uitgaan van een begrotingssaldo van nihil.
- Ad 2: De jaarlijkse storting in de Algemene Reserve van € 2 miljoen is wel onderdeel van het begrotingssaldo, maar is geen uitgaande kasstroom. Dit bedrag kan daarom ingezet worden om investeringen te doen. Vanaf 2026 wordt voorgesteld deze storting te schrappen. Daarmee is dit bedrag dus ook niet meer beschikbaar voor de investeringsruimte.
- Ad 3: De afschrijvingskosten zijn wel onderdeel van het begrotingssaldo, maar zijn geen uitgaande kasstroom. Dit bedrag kan daarom ingezet worden om investeringen te doen.
- Ad 4: Omdat de begrotingsomvang jaarlijks stijgt, met name door inflatie maar ook door toegenomen taken, kan de schuld ook verhoudingsgewijs meestijgen. De schuldquote (netto schuld gedeeld door totale baten) blijft dan stabiel.
- Ad 5: Bij de berekening van het schuldenplafond in 2023 is gerekend dat de schuldquote vanaf 1.1.2023 (107%) jaarlijks met ongeveer 3% mag stijgen, om per ultimo 2030 op 130% uit te komen. Per 31.12.2024 mocht de schuldquote dan 113% bedragen. De werkelijke schuldquote per 31.12.2024 bedroeg 90%. Omdat deze schuldquote ook beïnvloed wordt door incidentele baten, zoals grondexploitaties, rekenen wij met een schuldquote van 97% per 31.12.2024. In een periode van 8 jaar mag de schuldquote dan dus 4,1% per jaar stijgen. De omvang van de totale begroting bedraagt circa € 190 miljoen. Dat betekent dus dat de schuld jaarlijks met € 7,8 miljoen mag stijgen.

Het investeringsplafond is dus totaal € 26 miljoen voor 2025 en € 27 miljoen voor 2026 en verder. De investeringen die nog in de boeg golf zitten (circa 32 miljoen per 1.1.2025) moeten ook uit dit bedrag betaald worden. Dit maakt dat per jaar ongeveer € 4 miljoen nodig is om de investeringen uit de boeg golf te doen (€ 32 miljoen gedeeld door 8 jaar). Waardoor dus 'netto' € 23 miljoen overblijft voor nieuwe investeringen per jaar vanaf 2026.

Het investeringsplafond is niet in beton gegoten, maar wordt jaarlijks herijkt. In afzonderlijke jaren kan het investeringsniveau dus hoger liggen, zolang wij maar blijven koersen op een schuldquote die per ultimo 2032 niet hoger mag uitkomen dan 130%.

INVESTERINGSPLANNING

Boeggolf

Bij de jaarrekening 2024 is voorgesteld om een bedrag van € 45,3 miljoen aan bruto investeringskredieten die nog niet zijn besteed door te laten lopen naar 2025. Dit zijn bruto kredieten, dus zonder bijdragen van derden (subsidies) of inkomsten uit verkoop (bijv. politiekantoor en brandweerkazernes), totaal € 11,4 miljoen. De 'netto' boeggolf is dus € 33,9 miljoen.

In de investeringsplanning bij de begroting 2025 en afzonderlijke raadsbesluiten is een bedrag van € 22,3 miljoen aan kredieten gevoteerd en voor € 4,1 miljoen aan investeringen is een bedrag gereserveerd, maar volgt nog een raadsvoorstel om deze kredieten uit te mogen geven. Totaal dus € 71,6 miljoen aan (bruto) investeringskredieten. Netto resteert dan € 59,9 miljoen (boeggolf + investeringen 2025). Op basis van de huidige planning wordt in 2025 netto € 30,7 miljoen aan investeringen gedaan, waardoor dus voor € 29,2 miljoen aan investeringen doorschuift naar 2026 en verder.

Cyclische investeringen

In Bijlage 1 bij deze Kadernota is de Meerjaren Investeringsplanning 2026-2029 (MIP) opgenomen. In deze MIP is nu ook aangegeven in welk jaar de werkelijke uitgaven van het betreffende investeringskrediet worden verwacht. Hiervoor geldt als uitgangspunt een plafondbedrag van € 19 miljoen. Voor 2026 lukt het nog niet helemaal om hier binnen te blijven, vanaf 2027 zitten we gemiddeld op € 18 miljoen.

Niet-cyclische investeringen

Voor de niet-cyclische investeringen geldt een investeringsplafond van € 3 miljoen. Het college doet in deze Kadernota een voorstel welke investeringen wel en welke niet gehonoreerd worden. In de volgende tabellen zijn de eerstgenoemde groen gemarkeerde bedragen de investeringen waarvan voorgesteld wordt deze door te laten gaan. De rood gemarkeerde investeringen worden door een gebrek aan investeringsruimte 'on hold' gezet. In 2028 staat één post die oranje gemarkeerd is (Zwembad). Daarover wil het college -op basis van een nader uit te werken businesscase- later bepalen of deze investering doorgang vindt.

Dit leidt tot het volgende afwegingen per jaar:

Omschrijving investering 2026	Bedrag (x € 1.000)
Brandveiligheid openbare parkeergarages Castellum en Defensie-eiland	1.400
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed Het Klooster en Het Stadsmuseum (tranche 6)	1.800
Aanbrengen oeverbescherming Camping Batestein	480
Aanpassingen inrichting gemeentehuis (werkplekken en vergaderruimtes)	410
Omvormen woonstraten naar elementenverharding	250
Aanpassingen inrichting buitenterrein gemeentehuis	150
Alternatieve ontsluiting werklint Barwoutswaarder (uitvoering)	850
Oostelijke Randweg: planstudie	500
Realisatie Uitgraven Kasteelgracht	500
De Schulenburg (3.2.1.3)	500
Bedrag geselecteerde investeringen	4.090
Bedrag niet geselecteerde investeringen	2.750

Omschrijving investering 2027	Bedrag (x € 1.000)
Ontsluiting Kassengebied Harmelerwaard	2.824
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	1.500
Vorbereidingskrediet toekomst zwembad Batenstein en H2O	1.000
Omvormen woonstraten naar elementenverharding	250
Vorbereidingskrediet parkeervoorziening Nieuw-Middelland	500
Poort van Woerden: voorbereidingskrediet langzaam verkeers verbinding bij station (onderdoor)	250
Oostelijke Randweg: planstudie	500
Groen-blauwe verbinding Bredius- Linschoten	200
Haalbaarheidsstudie Realisatie Rijngracht	500
Bedrag geselecteerde investeringen	2.824
Bedrag niet geselecteerde investeringen	4.700

Omschrijving investering 2028	Bedrag (x € 1.000)
<i>Toekomst zwembad Batenstein en H2O</i>	<i>25.000</i>
Parkeervoorziening Nieuw-Middelland	4.000
Groen-blauwe verbinding Bredius- Linschoten	200
Poort van Woerden: voorbereidingskrediet langzaam verkeers verbinding bij station (onderdoor)	250
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	1.500
Omvormen woonstraten naar elementenverharding	250
Oostelijke Randweg: planstudie	500
Bedrag geselecteerde investeringen	PM
Bedrag niet geselecteerde investeringen	31.700

Omschrijving investering 2029	Bedrag (x € 1.000)
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	1.500
Omvormen woonstraten naar elementenverharding	250
Poort van Woerden: langzaam verkeers verbinding bij station (onderdoor)	25.000
Oostelijke Randweg: ruimtelijke procedure	500
Groen-blauwe verbinding Bredius- Linschoten	200
Bedrag geselecteerde investeringen	1.750
Bedrag niet geselecteerde investeringen	25.700

INVESTERINGSPLANNING TEN OPZICHTE VAN INVESTERINGSPLAFOND

Het hiervoor geschetste investeringsvoorstel is gebaseerd op de uitgangspunten zoals de Raad op 23 mei 2024 heeft vastgesteld in het voorstel Investerings in Balans. In dit raadsvoorstel wordt toegelicht dat de investeringsruimte beperkingen kent en er keuzes gemaakt moeten worden. Het hierboven uitgewerkte en hierbij voorgelegde scenario behelst het volgende:

In de jaren 2026 – 2029 wordt in totaal € 74 miljoen aan kredieten bestemd voor noodzakelijke cyclische investeringen;

In 2026 wordt € 2,7 miljoen aan kredieten bestemd voor incidentele investeren, waaronder: brandveiligheid parkeergarages (€ 1,4 miljoen), verduurzaming gemeentelijk vastgoed (€ 1,8 miljoen), oeverbescherming camping Batestein (€ 0.5 miljoen) en aanpassingen inrichting gemeentehuis (€ 0,4 miljoen);

Een nieuw zwembad is met de huidige kaders niet realiseerbaar binnen het investeringsplafond. Gezien de impact die de huidige zwembaden op onze exploitatie hebben, wil het college hierover in de komende jaren toch het gesprek met de raad voeren. Niets doen is wat het college betreft geen optie.

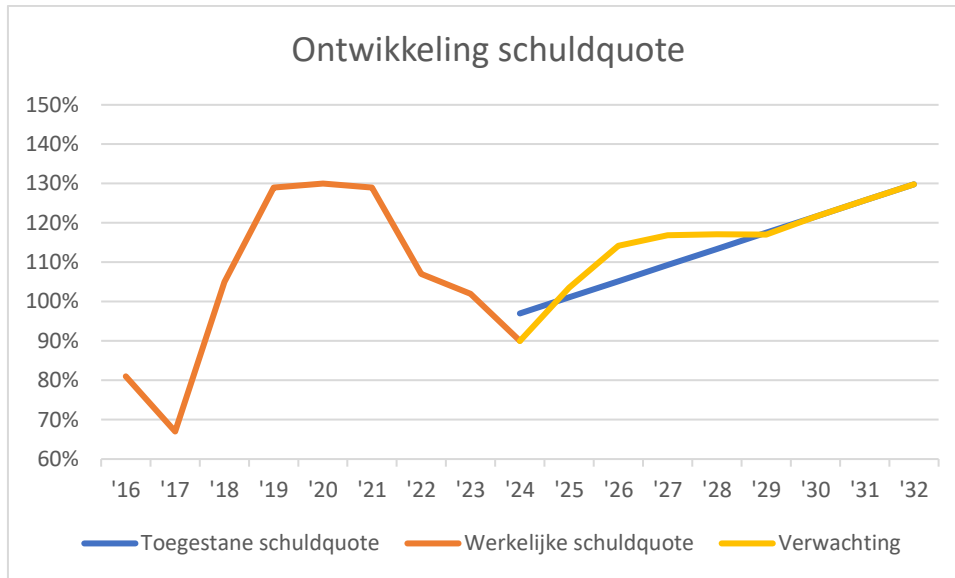
Dit leidt samengevat tot het volgende beeld:

Bedragen (x € 1,0 miljoen)	2025	2026	2027	2028	2029	2030*	Totaal
Boeggolf + Investeringsplanning 2025	32,6	29,8	9,2				71,6
Bijdragen derden (boeggolf + investeringen 2025)	-2,1	-2,1	-7,5				-11,7
Investeringsplanning 2026 - cyclisch		10,1	10,1				20,4
Investeringsplanning 2027 - cyclisch			8,9	8,9			17,7
Investeringsplanning 2028 - cyclisch				9,1	9,1		18,2
Investeringsplanning 2029 - cyclisch					9,1	9,1	18,2
Investeringsplanning 2026 - niet-cyclisch		2,1	2,1				4,1
Investeringsplanning 2027 - niet-cyclisch			1,4	1,4			2,8
Investeringsplanning 2028 - niet-cyclisch				0,0	0,0		0,0
Investeringsplanning 2029 - niet-cyclisch					0,9	0,9	1,8
Totaal investeringen	30,5	39,8	24,1	19,4	19,1		
Investeringsplafond	26,0	27,0	27,0	27,0	27,0		
Over-/ onderschrijding investeringsplafond (+/- = ruimte, +/- is overschrijding)	-4,5	-12,8	3,0	7,7	7,9		
Cumulatieve over-onderschrijding investeringsplafond	-4,5	-17,3	-14,4	-6,7	1,2		

* Dit betreft alleen de uitgaven in 2030 die voortkomen uit de investeringsaanvragen 2029.

In onderstaande grafiek is de ontwikkeling in schuldquote in de afgelopen jaren weergegeven en de verwachte toekomstige ontwikkeling in de komende jaren. Door het inlopen van de boeggolf is de verwachting dat de schuldquote in 2026 en 2027 iets harder stijgt, maar dat we uiteindelijk nog wel binnen de 130% schuldquote blijven. In deze prognose hanteren we het uitgangspunt dat de exploitatiebegroting sluitend is.

Als gemeente willen we onze begroting op orde hebben. Als we op lange termijn financieel gezond willen blijven en het werk willen blijven doen met de ambtenaren die we tot onze beschikking hebben, dan kan niet alles. De raad heeft daarom kaders vastgesteld die moeten helpen om keuzes te maken en het hierboven beschreven doel te bereiken. Met de bovenstaande keuzes blijft het de komende jaren mogelijk om op diverse terreinen mooie en goede dingen voor Woerden te realiseren. Zoals herinrichting van verschillende fietspaden, het ontwikkelen van een voetbalvoorziening voor jongeren en het verbeteren van ontmoetingsplaatsen op verschillende plekken in de gemeente.

OVERIGE UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2026

Bij het opstellen van de begroting 2025 – 2028 hanteren wij de volgende uitgangspunten:

Omslagpercentage

Het omslagpercentage geeft weer welk rentepercentage aan de activa wordt toegerekend. Dit percentage wordt berekend op basis van een raming van de netto door de gemeente te betalen rente en de totale boekwaarde van alle vaste activa van de gemeente. Het percentage wordt afgerond met maximaal 0,5%. Het omslagpercentage wordt bij de begroting 2025-2028 vastgesteld en weergegeven onder paragraaf 6, Financiering.

Renteontwikkelingen

Prognoses over de rente hebben doorgaans een min of meer “glazenbol” niveau. Dit gegeven wordt nog versterkt door de vele onzekerheden in de geopolitiek. De rente op de geld- en kapitaalmarkt is het afgelopen jaar iets gedaald, na twee jaar stijging en weer daarvoor een relatief lange periode van historisch lage rente. De komende jaren verwachten wij dat de rente stabiel blijft op het huidige niveau. Voor nieuwe geldleningen gaan we in de begroting uit van 3,0% rente, gebaseerd op de gemiddelde rentepercentages bij verschillende looptijden gedurende de eerste 3 maanden van 2025.

Gemiddelde dagrente 1-1 t/m 31-03:

- 5 jaar: 2,85%
- 10 jaar: 3,10%
- 15 jaar: 3,32%
- 20 jaar: 3,40%
- 30 jaar: 3,29%

Kostenstijgingen en subsidies

In afwijking van voorgaande jaren worden in principe de exploitatiebudgetten niet geïndexeerd. Uitzondering hierop zijn de subsidies aan externe partijen en loonkosten. De loonkosten worden geïndexeerd op basis van de reeds gemaakte cao- afspraken tussen werkgevers en werknemers. Vanuit de compensatie voor Loon- en Prijsontwikkeling vanuit de Algemene Uitkering zullen wij een stelpost voor prijsstijgingen opnemen. Daar waar exploitatiebudgetten als gevolg van externe verplichtingen verhoogd moeten worden, kan zonodig dan in de voorjaarsrapportage een bijstelling plaatsvinden, waarbij dekking kan plaatsvinden uit deze stelpost. Deze systematiek moet eraan bijdragen dat exploitatiebudgetten niet onnodig verhoogd worden.

Subsidies worden geïndexeerd met 3,5%, zie voor een toelichting hieronder over de OZB en heffingen.

OZB en heffingen

Tot en met de begroting 2024 werden de opbrengsten voor OZB en de heffingen geïndexeerd met de CPI van februari van het jaar vóór het begrotingsjaar. Sinds de begroting 2025 sluiten we aan bij de meer gangbare methodiek van indexatie op basis van het Centraal Economisch Plan (CEP). Dit is gebaseerd op een gewogen gemiddelde.

- Loonkosten: 2,0%
- Overige (materiële) kosten: 2,1%
- Investerings: 3,0%
- Gewogen gemiddelde 2,2% (60% loonindex, 20% materiële kosten, 20% investeringen).

Hierbij moet wel een correctie gedaan worden op de indexatie van 2025, omdat in het CEP ook een bijstelling van het lopende jaar plaatsvindt (van 3,5% naar 4,8%, zie hiervoor onderstaande tabel). Op basis van het gewogen gemiddelde, zoals ook bovenstaand weergegeven, is het voorstel om de OZB en heffingen te verhogen met 2,2% en een correctie van 1,3% toe te passen voor de bijstelling van de indexaties voor 2025 volgens het CEP. De OZB en heffingen worden dan dus geïndexeerd met 3,5%.

N.B. de werkelijke indexatie van de heffingen over de jaren 2022-2024 op basis van de CPI was lager dan wat deze volgens deze nieuwe systematiek eigenlijk had moeten zijn. Het verschil is 2,3% waar we als gemeente dus wel kostenstijgingen hebben gehad, maar waarvoor de OZB/heffingen niet zijn meegestegen.

Kerncijfers CEP 2025	2022	2023	2024	Totaal 2025 2022-2024	2025	2025 2026 bijgesteld	2026
Loonvoet sector overheid	6,7	5,7	6,4	18,8	4,4	6,0	2,0
Prijs materiële overheidsconsumptie (imoc)	7,7	4,1	2,9	14,7	2,2	2,9	2,1
Prijs bruto overheidsinvesteringen (iboi)	6,3	4,4	3,0	13,7	2	3,3	3
Gemiddeld *	6,8	5,1	5,0	17,0	3,5	4,8	2,2
Indexatie o.b.v. CPI **	1,8	6,4	6,5	14,7	2,8	2,8	3,2

* 60% Loonvoet, 20% materiële overheidsconsumptie en 20% investeringen, conform indexatie van Algemene Uitkering

** De OZB 2024 is na amendering geïndexeerd met 6,5% i.p.v. 8,0%.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 MEERJAREN INVESTERINGSPLANNING 2026 - 2029

In onderstaande tabel zijn alle investeringen, zowel de cyclische als de niet-cyclische investeringen opgenomen voor de jaren 2026-2029.

INVESTERINGEN 2026-2029 (Bedragen x € 1.000)

OMSCHRIJVING JAARSCHIJJF 2026 (Bedragen x € 1.000)	Progr.	Jaar	Inves-tering	Afschr.	Uitgaven 2026	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029
Bedrijfsvoering								
Software 2026	ovh.	2026	221	5	111	111		
Aanschaf devices 2026	ovh.	2026	887	3	443	443		
Aanschaf devices gemeenteraad	ovh.	2026	54	3	27	27		
ICT vergaderfaciliteiten vergaderkamers incl. gemeentewerf	ovh.	2026	69	5	35	35		
ICT vergaderfaciliteiten vergaderruimte V7	ovh.	2026	21	5	11	11		
Vervangen opladers elektrische voertuigen	ovh.	2026	27	5	14	14		
Openbare Ruimte								
Renovatie verhardingen 2026: Nieuwstraat Zegveld	2	2026	400	40	200	200		
Vervanging verhardingen 2026 (Schilderskwartier West)	2	2026	3.215	40	1.608	1.608		
Vervanging verhardingen 2026 (Bedrijventerrein Polanen)	2	2026	1.450	40	725	725		
Vervanging verhardingen 2026 (Molenvliet Oost)	2	2026	2.100	40	1.050	1.050		
Vervanging verhardingen (Reconstructie Kamerik zuid oost)	2	2026	685	25	343	343		
Vervanging verhardingen 2026 (vervolg Aanpak Wagenstraat)	2	2026	200	25	100	100		
Groenvoorzieningen 2026	2	2026	700	20	350	350		
Civiele kunstwerken 2026	2	2026	980	25	490	490		
Oevers en beschoeiingen 2026	2	2026	621	25	311	311		
Openbare verlichting 2026 (armaturen)	2	2026	391	20	196	196		
Openbare verlichting 2026 (masten)	2	2026	465	40	233	233		
Speelvoorzieningen 2026	2	2026	90	12	45	45		
Snellerbrug	2	2026	900	25	450	450		
Sport								
Renovatie natuurgrasveld en toplaag kunstgras Athloi	5	2026	34	15	17	17		
Renovatie sprintlaan Athloi	5	2026	30	10	15	15		
Renovatie natuurgrasveld 4 Sportlust	5	2026	105	15	53	53		
Wagenpark								
Mercedes sprinter - enkele cabine -klein rijbewijs (V-293-NG)	2	2026	75	10	38	38		
Tractor nieuw Holland T4-75 TKB-71-X	5	2026	71	10	36	36		
Heftruck Linde TPB-99-Z	2	2026	80	20	40	40		
Power generator (noodstroomvoorziening) afschrijven 15 jaar	2	2026	20	15	10	10		
Hefbrug 20 ton garage	2	2026	18	20	9	9		
Hefbrug 40 ton garage	2	2026	40	20	20	20		
Aanhanger 61-WN-26 hekkenkar (wijkonderhoud)	5	2026	15		8	8		
Onderwijsinvesteringen								
Vernieuwing school Jorai - voorbereiding (8%) annuïtair	5	2026	245	50	123	123		
Riolering, conform het nieuwe GWP								

INVESTERINGEN 2026-2029 (Bedragen x € 1.000)

Vrijvervalriolering 2026	2	2026	2.632	40	1.316	1.316
Vrijvervalriolering 2026: Reconstructie Nijverheidsweg	2	2026	550	40	275	275
Reconstructie Kamerik Zuid-Oost riooldeel 2026 uitvoering	2	2026	965	40	483	483
Vervanging en renovatie rioolgemalen	2	2026	367	15	184	184
Duikers en drainage	2	2026	260	40	130	130
Uitvoeringsplan KbOR	2	2026	650	40	325	325
Afval & Reiniging						
Servicewagen V-794-BR	2	2026	85	10	43	43
Servicewagen V-554-BV	2	2026	85	10	43	43
Vervanging verzamelcontainers	2	2026	200	10	100	100
Straatreiniging GLUTON	2	2026	30	8	15	15
Vervanging kliko,s/mini-containers jaarschijf 2026	2	2026	53	10	26	26
40m3 container milieustraten	2	2026	20	15	10	10
Niet-cyclische investeringen						
Brandveiligheid openbare parkeergarages Castellum en Defensie-eiland	2	2026	1.400	20	700	700
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed Het Klooster en Het Stadsmuseum (tranche 6)	6	2026	1.800	25	900	900
Aanbrengen oeverbescherming Camping Batestein	2	2026	480	25	240	240
Aanpassingen inrichting gemeentehuis (werkplekken en vergaderruimtes)	ovh.	2026	410	10	205	205
Totaal jaarschijf 2026			24.195		12.098	12.098
					0	0

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2027 (Bedragen x € 1.000)	Progr.	Jaar	Investing	Afschr.	Uitgaven 2026	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029
Bedrijfsvoering								
Data center 2027	ovh.	2027	565	3		282	282	
Netwerk 2027	ovh.	2027	184	5		92	92	
Aanschaf devices 2027	ovh.	2027	54	3		27	27	
Openbare Ruimte								
Renovatie verhardingen 2027	2	2027	2.206	25		1.103	1.103	
Vervanging verhardingen 2027	2	2027	1.070	40		535	535	
Reconstructie Kamerik zuid oost	2	2027	685	25		343	343	
Groenvoorzieningen 2027	2	2027	700	20		350	350	
Uitvoeringskrediet bomen Kamerik zuid oost	2	2027	50	20		25	25	
Civiele kunstwerken 2027	2	2027	453	25		227	227	
Oevers en beschoeiingen 2027	2	2027	126	25		63	63	
Openbare verlichting 2027 (armaturen)	2	2027	391	20		196	196	
Openbare verlichting 2027 (masten)	2	2027	465	40		233	233	
Speelvoorzieningen 2027	2	2027	90	12		45	45	
Sport								
SC Woerden veld 3 toplaag renovatie SBR	5	2027	425	12	213	213		
Renovatie natuurgrasveld Reflex	5	2027	88	15	44	44		
Sportvelden toplaagrenovatie Siveo SBR	5	2027	500	12	250	250		
Kunstgrasmat vervangen toplaag veld 2 VEP SBR	5	2027	425	12	213	213		
Kunstgrasmat vervangen toplaag veld 4 SCW SBR	5	2027	425	12	213	213		
Ver. div. voorz (bereggen/ ballenvang/ hekken)-Sportlust	5	2027	64	30		32	32	

INVESTERINGEN 2026-2029 (Bedragen x € 1.000)

MHC, veld 3 toplaagrenovatie, kunstgrasveld (semi-water aanleg 2014)	5	2027	225	12		113	113
Toplaag renovatie Sportlust veld 6 (geen 5) SBR (aanleg 2012)	5	2027	440	15		220	220
Renovatie natuurgrasveld 3 Siveo	5	2026	50	15	25	25	
Wagenpark							
vervanging V-050-FR, begraafplaatsen	2	2027	88	10		44	44
vervanging 00-BJZ-3 mercedes grijs	2	2027	80	10		40	40
vervanging 02-BJZ-3 groen	2	2027	80	10		40	40
vervanging 03-BJZ-3 groen	2	2027	80	10		40	40
vervanging 01-BJZ-3 mercedes, groen, enkele cabine	2	2027	80	10		40	40
Snippermachine LGZ-04-H	2	2027	65	10		33	33
Begraven							
Investerings begraafplaatsen	2	2027	100	20		50	50
Onderwijsinvesteringen							
Vernieuwing school Jorai - voorbereiding (12%) annuitair	5	2027	368	50		184	184
Riolering, conform het nieuwe GWP							
Vrijvervalriolering 2027	2	2027	3.182	40		1.591	1.591
Reconstructie Kamerik zuid Oost riooldeel 2027	2	2027	965	40		483	483
Vervanging en renovatie rioolgemalen	2	2027	276	15		138	138
Duikers en drainage	2	2027	260	40		130	130
vervanging 83-BJG-8 - riool tankauto	2	2027	80	10		40	40
Uitvoeringsplan KbOR	2	2027	596	40		298	298
Afval & Reiniging							
Vervanging verzamelcontainers	2	2027	200	10		100	100
Vervanging kliko,s/mini-containers jaarschijf 2027	2	2027	53	10		26	26
40m3 container milieustraten	2	2027	20	15		10	10
Vervanging V-249-VX	2	2027	40	8		20	20
Volvo/ kraanwagen ondergronds (81-BJH-6) naar 2027 van 2026	2	2027	360	10		180	180
Huisvuilvrachtauto (3 stuks)	2	2027	1.050	8		525	525
Niet-cyclische investeringen							
Ontsluiting Kassengebied Harmelerwaard	5	2027	2.824	n.t.b.		1.412	1.412
Totaal jaarschijf 2027			20.527			957	10.263
						9.307	

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2028 (Bedragen x € 1.000)								
	Progr.	Jaar	Investering	Afschr.	Uitgaven 2026	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029
Bedrijfsvoering								
Data center 2028	ovh.	2028	65	3			32	32
Netwerk 2028	ovh.	2028	59	5			30	30
Devices 2028	ovh.	2028	65	3			32	32
Plotter/scanner	ovh.	2028	30	5			15	15
Openbare Ruimte								
Renovatie verhardingen 2028	2	2028	2.206	25			1.103	1.103
Vervanging verhardingen 2028	2	2028	1.749	40			875	875

INVESTERINGEN 2026-2029 (Bedragen x € 1.000)

Groenvoorzieningen 2028	2	2028	700	20		350	350	
Civiele kunstwerken 2028	2	2028	453	25		227	227	
Oevers en beschoeiingen 2028	2	2028	126	25		63	63	
Openbare verlichting 2028 (armaturen)	2	2028	391	20		196	196	
Openbare verlichting 2028 (masten)	2	2028	465	40		233	233	
Speelvoorzieningen 2028	2	2028	55	12		28	28	
Sport								
Renovatie natuurgrasveld 4 VEP (van 2026 naar 2028)	5	2028	105	15		53	53	
Sportlust, veld 5, topaagrenovatie (komt uit 2027)	5	2028	50	15		25	25	
Sportlust, veld 5 drainage (komt uit 2027)	5	2028	55	30		28	28	
Vep, veld 5 topaag renovatie, wetraconstructie (komt uit 2027)	5	2028	66	15		33	33	
SC Woerden vervangen ballenvangers/hekken gehele accommodatie	5	2028	310	25		155	155	
Renovatie topaag kunstgras Athloi(komt uit 2025)	5	2028	25	15		13	13	
Wagenpark								
Vervangen H-014-F	2	2028	40	8		20	20	
Vervangen V-293-NG	2	2028	65	10		33	33	
Vervangen 41-BKH-9	2	2028	65	10		33	33	
Vervangen WZ-DL-60 Ansems aanhangwagen	2	2028	10	20		5	5	
Begraven								
Investeringsbegraafplaatsen	2	2028	150	20		75	75	
Aula Rijnhof begraafplaats	2	2028	2.500	40		1.250	1.250	
Onderwijsinvesteringen								
Vernieuwing school Jorai Uitvoering (80%) annuitair	5	2028	2.452	50		1.226	1.226	
Vernieuwing school Jan de Bakker, voorbereiding (10%) annuitair	5	2028	360	50		180	180	
Riolering, conform het nieuwe GWP								
Vrijvervalriolering	2	2028	4.147	40		2.074	2.074	
Vervanging en renovatie rioolgemalen	2	2028	276	15		138	138	
Duikers en drainage	2	2028	260	40		130	130	
Uitvoeringsplan KbOR	2	2028	196	40		98	98	
Vervangen 02-BLD-9 fuso riool / borden grijs	2	2028	75	10		38	38	
Afval & Reiniging								
Vervanging verzamelcontainers	2	2028	200	10		100	100	
Vervanging VHV-69-G	2	2028	40	8		20	20	
Vervanging 00-BLG-3 haak/kraanwagen	2	2028	360	10		180	180	
Vervanging kliko,s/mini-containers jaarschijf 2027	2	2028	53	10		26	26	
40m3 container milieustraten	2	2028	20	15		10	10	
Totaal jaarschijf 2028			18.244		0	0	9.122	9.122

INVESTERINGEN 2026-2029 (Bedragen x € 1.000)

OMSCHRIJVING JAARSCHIJJF 2029 (Bedragen x € 1.000)	Progr.	Jaar	Investing	Afschr.	Uitgaven 2026	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029
Bedrijfsvoering								
Netwerk 2029	ovh.	2029	81	5				41
Devices 2029	ovh.	2029	887	3				444
Openbare Ruimte								
Renovatie verhardingen 2029	2	2029	2.206	25				1.103
Vervanging verhardingen 2029	2	2029	1.749	40				875
Groenvoorzieningen 2029	2	2029	700	20				350
Civiele kunstwerken 2029	2	2029	453	25				227
Oevers en beschoeiingen 2029	2	2029	126	25				63
Openbare verlichting 2029 (armaturen)	2	2029	391	20				196
Openbare verlichting 2020 (masten)	2	2029	465	40				233
Speelvoorzieningen 2029	2	2029	55	12				28
Sport								
Renovatie natuurgrasveld 3 Sportlust	5	2029	50	15				25
Toplaag renovatie veld 1 Sportlust	5	2029	500	15				250
Toplaag renovatie veld 2 Sportlust	5	2029	420	15				210
Toplaag renovatie veld 4 VEP	5	2029	72	15				36
Toplaag renovatie veld 2 sc Woerden	5	2029	500	15				250
Vervanging ballenvangers SCH 44 veld 4 en 5	5	2029	30	25				15
Toplaag renovatie MHCW veld 1	5	2029	260	15				130
Wagenpark								
<i>Nader te bepalen 2029</i>	2	2029	500	8				250
Begraven								
Kiefer Boki grafdeelfmachine	2	2029	125	10				63
Fuso Canter (inrichting voor borden met laadkraan)	2	2029	80	10				40
Onderwijsinvesteringen								
Vernieuwing school Jan de Bakker, uitvoering (90%)	5	2029	3.240	50				1.620
<i>Nader te bepalen 2029</i>	5	2029	300	50				150
Riolering, conform het nieuwe GWP								
Vrijvervalriolering 2029	2	2029	4.147	40				2.074
Vervanging en renovatie rioolgemalen 2029	2	2029	276	15				138
Duikers en drainage 2029	2	2029	260	40				130
Uitvoeringsplan KbOR 2029	2	2029	196	40				98
Afval & Reiniging								
Rolpacker A&R twee stuks 2029	2	2029	58	8				29
Veegmachine (electrisch)	2	2029	125	9				63
Niet-cyclische investeringen								
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	6	2029	1.500	25				750
Omvormen woonstraten naar elementenverharding	2	2029	250	n.t.b.				125
Totaal jaarschijf 2029			20.002					10.001

BIJLAGE 2 AANGEVRAAGDE MIDDELEN 2026 E.V. VOOR NIEUW BELEID - NIET GEHONOREERD

Naast de door het college noodzakelijk geachte extra uitgaven en de voorziene dekking daarvoor, zijn er ook wensen voor nieuw beleid. Deze wensen zijn in onderstaande tabel weergegeven. Omdat er onvoldoende financiële ruimte is, zijn onderstaande aanvragen niet gehonoreerd door het college.

Programma	Taakveldnr.	Onderwerp	Toelichting	2026	2027	2028	2029
UITGAVEN							
2		Defensie-Eiland: vervangen stelconplaten Industriestraat	Voorstel is om budget beschikbaar te stellen voor bestrating van de Industriestraat, om zo de ervaren overlast voor inwoners weg te nemen. Momenteel veroorzaken de aangebrachte stelconplaten ernstige hinder voor inwoners. Zonder actie blijft de overlast voortduren. Het is niet mogelijk om het huidige exploitatiebudget van verhandingen hiervoor te gebruiken.	85	-	-	-
2		Programma Groen moet je doen	Voorstel is om een nieuw omgevingsprogramma op te stellen waarin groen, ecologie, biodiversiteit en bomen een plek krijgen en kaders worden gesteld. Doel hiervan is om zo de natuurherstelwet te verankeren in beleid en verschillende thema's in de omgevingswet (bijvoorbeeld hittestress en gezonde leefomgeving) mogelijk te maken en te ondersteunen. Momenteel is de bomenverordening verouderd (opgesteld in 2010). Het huidige groenblauwomgevingsplan biedt onvoldoende kaders om bomen als middel (en niet als doel op zich) te laten functioneren in de openbare ruimte, zoals opgenomen in de omgevingsvisie, het hoofdlijnenakkoord en het collegewerkprogramma.	75	75	75	-
2		cofinanciering bij vergroeningsprojecten / pilots	Voorstel is om in 2026 en 2027 budget beschikbaar te stellen voor de cofinanciering van vergroeningsprojecten en -pilots via de subsidieregeling 'Groene, gezonde en klimaatbestendige steden en dorpen'. Doel hiervan is toe te werken naar een bevredigend niveau van stedelijk groen en stedelijke boomkroonbedekking in lijn met de natuurherstelwet. Zonder actie is het niet mogelijk om subsidie aan te vragen en verdubbelt de provincie het bedrag dus ook niet.	50	50	-	-
2		Motie 'Verlichting zebrapaden'	Voorstel is om uitvoering te geven aan de motie 'Verlichting zebrapaden (M2-03 uit 2019). Doel hiervan is om om de verkeersveiligheid van zebrapaden te vergroten en (energie)besparing en duurzaamheid te bevorderen. Dit sluit aan op landelijke ontwikkelingen waarop de gemeente wil aansluiten. Momenteel is de motie nog niet uitgevoerd en verbetert de veiligheid van voetgangers niet. Uitstel kan leiden tot onveiligheid, letsel en financiële schade.	60	60	60	60
2		Motie 'Verlicht Woerden Duurzaam!'	Voorstel is om uitvoering te geven aan de motie 'Verlicht Woerden Duurzaam!' (M4-5 uit 2021). Doel hiervan is om de (verkeers)veiligheid te vergroten en (energie)besparing en duurzaamheid te bevorderen. Dit sluit aan op landelijke ontwikkelingen waarop de gemeente wil aansluiten. Momenteel is de motie nog niet uitgevoerd. Uitstel zal leiden tot langdurig hoger energieverbruik door vertraagde vervanging van verouderde verlichting van de openbare ruimte.	500	500	500	500
2		maatregelen en meekoppelkansen biodiversiteit in combinatie met subsidie groene gezonde en klimaatadaptieve wijken	Voorstel is om budget beschikbaar te stellen voor advies en uitvoering van meerdere aanleg- en renovatieprojecten én voor het oplossen van knelpunten rondom ecologie en biodiversiteit. Hierbij kunnen dan de maatregelen voor het bevorderen van de biodiversiteit gekoppeld worden aan andere lopende projecten. Bij inzet in 2026 subsidieert de provincie 50% van de financiën. Uitstel betekent missen van de kans op subsidie.	50	50	50	50
2		Impuls aan meer ecologisch maaibeheer voor biodiversiteit	Voorstel is om extra budget beschikbaar te stellen voor ecologisch maaibeheer, om zo de biodiversiteit te versterken op stukken waar dat het effectiefst is. Dit is in lijn met de omgevingsvisie en het ecologisch actieplan. Momenteel is ecologisch maaibeheer beperkt inzetbaar wegens de hogere	42	42	42	42

Pro-gramma	Taakveldnr.	Onderwerp	Toelichting	2026	2027	2028	2029
			kosten ten opzichte van traditioneel maaien. Bij uitstel raakt de biodiversiteit achterop en is later een grotere inhaalslag nodig.				
2		Milieuvriendelijkere brandstof	Voorstel is om over stappen op milieuvriendelijkere brandstof in verband met de duurzaamheidsambitie.	65	65	65	65
2		Studie mobiliteitsproject 1	Voorstel is om jaarlijks van 2026 tot en met 2029 een studie uit te voeren naar mobiliteitsprojecten, om zo te zorgen voor uitvoering van de verkeersvisie en strategienota. De start van een studie vindt pas plaats na een raadsbesluit aan de hand van prioritering en noodzaak. Momenteel vindt deze studie niet plaats. Zonder actie wordt het op de langere termijn onmogelijk om noodzakelijke mobiliteitsprojecten uit te voeren.	50	50	50	50
2		Gemeentelijke bijdrage subsidieprojecten Mobiliteit	Voorstel is om € 80.000 beschikbaar te stellen als gemeentelijke bijdrage voor verkeersveiligheidsmaatregelen, om zo aanspraak te kunnen maken op provinciale- en rijkssubsidies en voor € 800.000 maatregelen uit te voeren. De provincie of het Rijk vergoedt dan dus 90% van de kosten, de gemeentelijke bijdrage is 10%.	80	-	-	-
2		Inventarisatie, inspectie, datamutaties en gevolgen groei bomenareaal voor inzet bomenploeg Stadserf	Voorstel is om budget beschikbaar te stellen voor inzet van externe advisering en inspecteurs. Context: de afgelopen jaren is het bomenareaal aanzienlijk gegroeid. Dit heeft gevolgen voor de benodigde inzet en organisatie van de bomenploeg van het Stadserf.	100	-	-	-
2		Communicatieadviseur (formatie)	Voorstel is om een communicatieadviseur met expertise buitendienst aan te stellen.	80	80	80	80
2		Contractmanager (formatie)	Voorstel is om een contractmanager aan te stellen, om zo te voldoen aan de veranderende wetgeving en strengere inkoopregels. Beoogde inzet is voor beheercontracten en contractmanagement bij projecten.	110	110	110	110
4		Beleidskader Cultuur 2026-2029	Op 4 maart heeft het college het raadsvoorstel beleidskader cultuur 2026-2029 vastgesteld. Hierin legt het college de raad een inhoudelijk beleidsplan ter vaststelling voor met een aankondiging van een integrale afweging over 3 scenario's in de kadernota. Het college geeft op dit moment nog geen expliciet advies om geen voorsprong te nemen op een democratisch proces over de integrale afweging. De scenario's zijn: 1 Behoud van impact met compensatie van structurele tekorten ter waarde van € 90.000 en een incidentele extra indexatie van 3,5% ter waarde van totaal € 57.000 voor Klooster, KUVO en Stadsmuseum, om CAO-ontwikkelingen te kunnen opvangen. 2 Behoud van budget; gelijkblijvende budgetten waarbij er minder geprogrammeerd kan worden en met risico van cumulatief effect op private financiering die hierdoor weg kan vallen en het ondernemerschap/ fondswerving onder begrotingen ondermijnd wordt. 3 Duidelijke keuzes; De kaasschaaf kan niet meer. Als de raad van mening is dat er toch bezuinigd moet worden, dan kiezen wat we niet meer doen. ook hieraan zijn risico's verbonden en blijven er kosten aan monumentale panden of beheer van de stedelijke kunstcollectie.	157	157	157	157
4		Adviseur Netcongestie (formatie)	Voorstel is om een adviseur/specialist voor netcongestie aan te stellen. Deze specialist kan technische oplossingen organiseren, risicoanalyses maken en noodplannen opstellen en maakt zo noodsituaties beheersbaar en gemeentelijke ontwikkeling mogelijk. Momenteel blokkeert netcongestie de voortgang van nieuwbouwprojecten, gemeentelijke vastgoed en initiatieven van ondernemers. Bij uitstel dreigt ook stroomuitval en een algehele stop op nieuwe aansluitingen, ook voor woningbouw. Binnen het budget van Energietransitie is al ruimte gereserveerd voor een gemeentebrede coördinator voor netcongestie voor 0,4 fte. De hier genoemde adviseur komt daarbij.	90	95	100	100
5		Tijdelijke huisvesting Joraischool	Voorstel is om 1,7 mln. euro beschikbaar te stellen voor tijdelijke huisvesting van de Joraischool tijdens de vernieuwing	136	204	1.360	-

Pro-gramma	Taakveldnr.	Onderwerp	Toelichting	2026	2027	2028	2029
			<p>van het gebouw in 2028. Zo voorkomt de gemeente latere kosten en schade door het niet nakomen van afspraken uit het Integraal Huisvestingsplan (IHP).</p> <p>Aanvankelijk was het plan om de school te integreren in een nieuwe multifunctionele accommodatie elders in Kamerik, waardoor er geen tijdelijke huisvesting nodig zou zijn. Bij nader inzien komt deze planning niet uit. Momenteel is er in de begroting niet voorzien voor de kosten die tijdelijke huisvesting op een andere locatie met zich meebrengen. Uitstel leidt tot schade door het niet nakomen van afspraken uit het IHP en latere kosten voor niet-gepland onderhoud.</p> <p>Het bedrag van 1,7 mln. euro is gebaseerd op de kostenraming voor de iets grotere St. Bavoschool, maar incl. 60 m2 voor een ruimte voor BSO/VE-peutergroep en rekening houdende met prijsstijgingen.</p>				
6		Extra inzet op uitvoering Woonprogramma	Voorstel is om enkel voor 2026 extra inzet beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het Woonprogramma Woerden woont goed! 2025-2029. Door dit te doen, kan de gemeente de acties uit de uitvoeringsagenda voortvarende oppakken. Zonder extra inzet duurt de uitvoering langer en lopen dus ook de effecten van sturing op de woningmarkt vertraging op.	65	-	-	-
Overhead		Dienstverlening (formatie)	<p>Voorstel is om budget vrij te maken voor inzet van een strategisch adviseur dienstverlening, voor tweejaarlijkse herhaling van het tevredenheidsonderzoek en voor aanvullende evaluaties en scholing. Door dit te doen, is de gemeente in staat om het nieuwe dienstverleningskader te implementeren, de kwaliteit te borgen en de voortgang te monitoren.</p> <p>Context bij het bedrag van €50.000: de strategisch adviseur is voor 24 uur per week nodig. 8 uur hiervan worden gedekt vanuit een interne efficiëncyslag. De overige 16 uur komen neer op €50.000, waarvan 5/6e voor rekening van Woerden komt conform de DVO-verdeling. Het budget voor de onderzoeken, evaluatie en scholing bedraagt €12.000 per jaar. Hiervan komt 2/3e voor rekening van Woerden, aangezien voor het tevredenheidsonderzoek de kosten voor beide gemeenten gelijk zijn.</p>	50	50	50	50
Subtotaal aanvragen Kadernota (nieuw beleid)				1.845	1.588	2.699	1.264

BIJLAGE 3 BEZUINIGINGSOPTIES - NIET DOORGEVOERD

Programma	Taakveld-nr.	Onderwerp	Toelichting (Bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
1		Participatiespecialist	Schrappen van de vacature/functie van participatiespecialist en daarmee het wegbezuinigen van de loonkosten. Dit maakt het moeilijker om gemeentelijk participatiebeleid na te leven. Er is in de organisatie behoefte aan expertise op dit gebied bij uitvoeren van participatietrajecten.	98	98	98	98
ov.		Informatiepagina in de krant afschaffen	Het is geen verplichting om als gemeente dingen in de krant te publiceren. Echter is een deel van de samenleving niet of minder digitaal vaardig. Het wordt lastiger hen te bereiken met communicatieboodschappen wat kan leiden tot onvrede onder inwoners.	48	48	48	48
3		Subsidie voor wijkplatforms afschaffen	Het niet meer financieel faciliteren van dorp- en wijkplatforms betekent dat zij hun rol moeilijk (of niet) kunnen vervullen. Voor het organiseren van bijeenkomsten is ruimte nodig (en dus budget), voor het bijhouden van de website en het uitbrengen van een wijkkrant idem. Ook activiteiten ter bevordering van de leefbaarheid kunnen niet meer uitgevoerd worden.	40	40	40	40
ov.		Afschalen gebiedsgericht werken	Afschalen (of afschaffen) betekent: het ontbreken van een deel integrale verbinding / coördinatie en het niet hebben van een wijk/dorpsambtenaar als neutraal aanspreekpunt voor inwoners (bij vragen die niet gemakkelijk weggezet kunnen worden). Platforms moeten dan per onderwerp apart in contact treden met een vakambtenaar wat een integrale benadering van bijv. initiatieven bemoeilijkt.	248	248	248	248
1		Stoppen met externe netwerken - U10	De U10 is het gremium in onze provincie van waaruit gezamenlijk gewerkt wordt aan opgaven die de hele provincie raken. Denk hierbij aan de Woondeal, het Integraal ruimtelijke perspectief (IRP) en de Regionale energiestrategie (RES). Stoppen met de U10 heeft een direct effect op onze positie in de regio.	131	131	131	131
1		Stoppen met externe netwerken - AGW	Stoppen met de samenwerking Alphen/Gouda/Woerden (AGW). AGW is een intensief samenwerking op twee inhoudelijke programma's (Recreatie, Toerisme en Groen en Groene Hart Circulair), als ook op de inhoudelijke ruimtelijke verkenning rondom Novex Groene Hart. De programma's hebben een duidelijk vliegwieleffect en steeds meer gemeenten en partners sluiten zich (inhoudelijk en financieel) aan bij de activiteiten die vanuit de programma's worden georganiseerd.	100	100	100	100
1		Stoppen met Buurtbemiddeling	Buurtbemiddeling doen we samen met Cazas wonen. Dit zorgt ervoor dat het aantal benodigde mediation trajecten verminderd.	25	25	25	25
1		Openstelling gemeentehuis	Het is mogelijk de openingsuren van het gemeentehuis te beperken, bijv door het aantal avond openstellingen terug te brengen van twee naar één. Dit kan wel zorgen voor langere wachttijden, helemaal gezien de pasportpiek waar we de komende drie jaar nog mee te maken hebben.	35	35	35	35
1		Ondermijning	Budget voor ondermijning kan verder worden versoberd. Woerden is kwetsbaar voor ondermijning door ligging, infrastructuur en de combinatie van stedelijk en landelijk gebied. De kracht van de gemeente op het gebied van ondermijning zit hem op preventie en bewustwording. Versobering van het budget zal leiden tot een afname van weerbaarheid.	10	10	10	10
1		Cybersecurity	Cybercriminaliteit is de meest voorkomende en toenemende vorm van criminaliteit. Iedereen, maar met name ouderen, jeugd en ondernemers, moeten zich bewust zijn van de gevaren op digitaal gebied. Focus hierop is dan ook nodig zowel in onze organisatie als daarbuiten.	4	4	4	4
1		Verminderen aantal BOA's en/of BOA-inzet versoberen	De boa's zijn het visitekaartje van de gemeente en vaak het eerste contact met de inwoner. Boa's werken aan de leefbaarheid en signaleren zaken op het gebied van ondermijning. Ze zijn de ogen en oren van de wijk en verbinden binnen met buiten. Boa's zijn ook voor onze partners belangrijke spelers als het gaat om een gezamenlijke aanpak of informatiepositie. Denk hierbij aan bijv. politie, beveiliging, jongerenwerk, OOV, evenementen, GGW en de toezichthouders. Afschaffen van de inzet van boa's zou kunnen leiden tot toename van verschillende soorten overlast zoals parkeeroverlast, jeugdoverlast,	63	63	63	63

Programma	Taak- veld- nr.	Onderwerp	Toelichting (Bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
			geluidsoverlast, seizoensoverlast, verkeersoeverlast en vuurwerkoverlast.				
1		Horecacoördinator afschaffen	Het afschaffen van de horecacoördinator leidt tot een verlies aan specialistische kennis en een vermindering van het contact met de horeca. Hierdoor kunnen problemen met bijv. overlast minder makkelijk worden opgelost. Ook verslechtert onze informatiepositie in een branche die kwetsbaar is voor ondermijning.	90	90	90	90
2		Afschaffing circulair ambachtscentrum	Het Circulair Ambachtscentrum is een belangrijke peiler van het Grondstoffenbeleidsplan waarbij materialen zo hoogwaardig mogelijk worden ingezet. Daarbij wordt samengewerkt met lokale partijen die in meer en mindere mate van het CA afhankelijk zijn. Ook zijn we met de regio's Het Groene Hart en Utrecht een samenwerking aangegaan om de CA's naar een hoger plan te tillen. De maatschappelijke impact van stoppen is dus aanzienlijk, zowel voor onze gemeente als daarbuiten.	32	32	32	32
2		Verlagen aantal keer gratis afval aanbieden milieustraat	Bij de vaststelling van het Grondstoffenbeleidsplan door de gemeenteraad van Woerden (begin 2024) is een motie aangenomen waarin het aantal gratis bezoeken is verhoogd van 8 naar 10. Verlagen zou in gaan tegen deze motie.	pm	pm	pm	pm
2		Verhogen kosten aanbieden afval milieustraat	Het verhogen van de kosten voor het aanbieden van afval bij de milieustraat kan leiden tot meer illegale dumpingen.	pm	pm	pm	pm
2		Stoppen met recreatieve verlichting	Stop met het aanlichten van (monumentale) gebouwen (stadsilluminatie). Dit helpt in het tegengaan van lichtvervuiling. Maar wijzigt wel het nachtbeeld van onze historisch (binnen)stad. In het donker is de kenmerkende cultuurhistorische bebouwing niet meer zichtbaar.	26	26	26	26
4		Stoppen met NME, Natuur- en Milieueducatie	Natuur- en milieueducatie is een niet wettelijke taak. Deze taak is belegd bij de ODRU. Alle basisscholen in Woerden maken gebruik van lespakketten van NME-centrum, In Bredius. Er helpen veel vrijwilligers mee. Stoppen met NME betekent dat dit wegvalt.	145	145	145	145
4		Wijk-participatietrajecten aardgasvrij	Het is mogelijk te bezuinigen op wijk-participatietrajecten over aardgasvrij verwarmen door deze beperkter of getemporeerd uit te voeren. Een dergelijke maatregel treft met name de lagere inkomensgroep. Doordat de kans groter wordt dat warmtenetten niet doorgaan, komen er hogere maatschappelijke kosten voor duurzaam verwarmen. Netcongestie zal toenemen door de massale aanschaf van warmtepompen, met gevolgen voor woningbouw en economie. Hiermee raakt het doel aardgasvrij raakt verder uit zicht.	250	250	250	250
4		Participatie grootschalige opwek wind en zon.	De gemeente kan de bewonersparticipatie voor windparken en zonnevelden zoveel mogelijk overlaten aan initiatiefnemers. De eigen inzet op communicatie, participatie en stimulering van lokaal eigendom wordt dan tot een minimum beperkt. Dit leidt wel tot een vertraging in de realisatie van windpark en zonnevelden en verkleint de kant op realisatie van lokaal eigendom. De wensen vanuit de samenleving raken uit beeld en er ontstaat mogelijk meer maatschappelijke onrust door beperkte gemeentelijke betrokkenheid.	50	50	50	50
4		Citymarketing	Bezuinigen op Woerden Marketing heeft direct invloed op de continuïteit van de stichting. Het schrappen van de marketingactiviteiten heeft als gevolg dat Woerden als verblijfsbestemming minder zichtbaar is wat kan leiden tot een vermindering van het aantal bezoekers en overnachtingen. Dit heeft een negatieve invloed op de lokale economie, met name horeca en lokale ondernemers.	189	189	189	189
4		Subsidie Kukele-boe stopzetten/afschalen	De kinderboerderij draait vrijwel volledig op de gemeentesubsidie en is recent opgeknapt. Stopzetten van de subsidie zou dan ook kapitaalvernietiging zijn. In de exploitatie wordt aandacht gegeven aan mensen een afstand tot de arbeidsmarkt. Daarnaast heeft de stadsboerderij een belangrijke educatieve- en publieksfunctie. Het is de enige kinderboerderij in de stad Woerden. Bovendien is het een inclusieve en toegankelijke locatie voor alle Woerdenaren. Er wordt geen entreegeld gevraagd waardoor ook huishoudens met een kleinere beurs van deze voorziening gebruik kunnen maken.	24	24	24	24
4		Subsidie gem. monumenten	Onderhoud van monumenten is noodzakelijk voor het behoud ervan. De subsidie is hiertoe een stimulans. Eigenaren komen in gesprek met de gemeente over hun plannen en wat leidt tot een beter doordacht onderhoudsplan.	20	20	20	20

Programma	Taak- veld- nr.	Onderwerp	Toelichting (Bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
4		Open monumentendag	Open monumentdag is geen wettelijke taak van de gemeente. Via Klassendag en Open Monumentendag leren kinderen en volwassenen meer over de historie van hun leefomgeving. Dit heeft een hoge maatschappelijke waarde.	3	3	3	3
5		Afschaffen/stopzetten van een Cruyff Court of soortgelijke voorziening	De voorziening zelf zorgt voor vele gezondheidsvoordelen voor gebruikers, zowel mentaal als fysiek. Door het plaatsen van deze voorziening op de beoogde locatie in combinatie met (het verplaatsen van) jongerenwerk en de bestaande voorzieningen wordt verwacht preventieve hulp aan jongeren te kunnen bieden. Dit voorkomt geïndiceerde zorg. Het is echter geen wettelijke plicht.	65	65	65	65
3		Evaluatie minimabeleid: versoberingen onderzoeken	De hoogte van enkele vergoedingen/minimaregelingen is ruimhartig (bijvoorbeeld de IIT). Hier zou op bespaard kunnen worden, maar dat heeft wel een significante impact. De regelingen/tegemoetkomingen voor inwoners met een laag inkomen maken een wezenlijk onderdeel uit van de bestaanszekerheid van deze inwoners.	50	50	50	50
3		Subsidie Stichting House of Hope afbouwen of beëindigen	Met het afbouwen of beëindigen van de subsidie voor House of Hope valt een belangrijke ontmoetingsplaats voor een kwetsbare doelgroep. Daarmee verdwijnt de mogelijkheid tot laagdrempelige ontmoeting en netwerkvorming, informeren en signaleren, hulp bij taal, activering en participatie. Hierdoor is de doelgroep minder vindbaar waardoor tijdige signalering van mogelijke problematiek (financieel en/of psychosociaal) wordt gemist.	0	8	8	8
4		Aanvullende subsidie Bibliotheek inzet statushouders afbouwen of beëindigen	Het wegvallen van het informele taalaanbod via de bibliotheek neemt de laagdrempelige mogelijkheid tot het oefenen van de taal weg. Dit heeft als risico dat mensen die Nederlands willen/moeten leren minder snel progressie maken, met als risico langere taaltrajecten en minder kans op participatie.	0	44	44	44
3		Stopzetten extra gelden MAG 2023-2027 Jongerenwerk en/of extra bezuinigen op het jongerenwerk.	In de MAG 2023-2027 zijn extra gelden opgenomen voor de uitbreiding van het jongerenwerk en inzet op/versteving van taken ten behoeve van het welzijn van jongeren. Met de extra gelden is het jongerenwerk team uitgebreid. Investeren in jongerenwerk is belangrijk; preventieve begeleiding verbetert het leven van jongeren, versterkt hun veerkracht en voorkomt eventuele inzet van duurdere vormen van zorg en maatwerkvoorzieningen (jeugd en wmo). Het draagt bij aan een daling van de jeugdzorgkosten. Het uitvoeren van jongerenwerk is een wettelijke taak maar ook wettelijke taken kunnen soberder uitgevoerd worden. De focus van het jongerenwerk komt dan alleen op de basistaken liggen. aanvullende/complementaire taken op scholen en/of (maatschappelijke) partners of inzet op activiteiten komen (deels) te vervallen of verschuiven naar andere partners.	150	150	pm	pm
3		Subsidies Sociale basis beëindigen	De eenmalige Sociale basis subsidies t.b.v. inzet doelen MAG 2023-2027 kunnen worden beëindigd. Kwetsbare groepen (ouderen, jeugd en MOBW) worden daarmee geraakt. De beweging 'haar voren' zoals opgenomen in de MAG 23-27 komt tot stilstand, en beheersmaatregelen Wmo & jeugd zoals collectief aanbod, verstevigen vrijwilligersinzet en integraal werken aan maatschappelijke opgaven komt tot een einde. Door het vervallen van een goed alternatief, zullen op termijn maatwerkkosten toenemen.	247	247	247	247
3		Mantelzorg	Het aantal mantelzorgers neemt toe, en zal de komende jaren blijven toenemen. De ondersteuning van mantelzorgers is essentieel om de toenemende zorgvraag van ouder wordende inwoners te kunnen beantwoorden. Wanneer mantelzorgers niet worden ondersteund, is de kans op overvraging groot en de toename aan maatschappelijke kosten zoals uitval op werk, maatwerk en medische kosten groot.	25	25	25	25
Totaal:				2.166	2.218	2.068	2.068